

Јоцишњак бр. 19

Удружења грађана
"Баштина и будућност-АРАНЂЕЛОВАЦ 1859"

www.bastinaibuducnost.info

Јоцишњак бр. 19

Удружења ћрађана
"Баштина и будућност-АРАНЂЕЛОВАЦ 1859"

Аранђеловац, 2020.

Годишњак бр. 19

www.bastinaibuducnost.info

Издавач:

Удружење грађана
"Баштина и будућност - АРАНЂЕЛОВАЦ 1859"

За издавача:

Драган Јаковљевић

Уредник:

Весна Проковић

Фотографије:

Милан Илић

Небојша Радовановић

Љиљана Б. Бошковић

Породична архива породице Марковић

Немања Лазаревић

Саша Војчић

Живорад Игрутиновић

Богдан Ђукановић

Весна Проковић

Графичка обрада:

Милан Илић

Штампа:

"Загорац" Аранђеловац

Тираж:

300 примерака

Предња корица:

Аранђеловачка Гимназија,
из дигиталне архиве Завичајног одељења НБССА

С А Д Р Ж А Ј :

стр.

1. Повеља	1
2. Извештај о раду осамнаесте Скупштине Удружења	3
3. Извештај о раду Управног одбора за 2019/2020. годину	5
4. Предлог плана рада Управног одбора за 2020/2021. годину	7
5. Културне активноси Удружења	8
6. Значајна српска научна и културна манифестација	9
7. Књиге пристигле на конкурс за награду "Миле Недељковић" за 2020.	10
8. Из саопштења жирија о ужем избору за награду "Миле Недељковић" за 2019. годину	11
9. Беседа проф. др Снежане Самарџије, добитника Награде "Миле Недељковић" за 2019. годину	13
10. Промоција књиге "Варош поред пруге" Душана Анића	16
11. Традиционална прослава Бадњег дана	19
12. Чачани и Аранђеловчани	21
13. Монографија о Буковичкој цркви - Тање Вићентић	23
14. Да ли прилаз граду може да постане лепши?	26
15. Прво столеће аранђеловачке Гимназије	28
16. Сто година КУД-а "Абрашевић"	46
17. Две деценије од приватизације компаније „Књаз Милош“	49
18. Од мисачких ливада до пејсмејкер чаробњака на чикашком асфалту	52
19. Икона заштитница града Аранђеловца и његових житеља	58
20. Најлепши стари занати Србије - Опанчарство	60
21. Друштво "Кнегиња Зорка" у Аранђеловцу	62
22. Заборављена аранђеловачка породица Марковић са Рудника	64
23. Необјављене приче и песме чланова и пријатеља Удружења	70
24. Младе наде - Богдан Ђукановић	75
25. IN MEMORIAM	79
Ненад Љубинковић	79
Никола Перишић	82
Милорад Миле Матијашевић	83
Александар Аца Милинковић	84
Михаило Златковић	86

Аранђеловачка Гимназија
(фотографија из школског архива)

Одлуком Скупштине Удружења грађана
"БАШТИНА И БУДУЋНОСТ - АРАНЂЕЛОВАЦ 1859"
одржане 09.11.2001. године у Аранђеловцу,
усвојена је ова:

ПОВЕЉА

којом се утврђују циљеви, задаци и правци рада и деловања Удружења. Сваки члан Удружења, својим добровољним радом, даје допринос на остварењу ових циљева и задатака:

- * чување и неговање традиционалних вредности града и околине Аранђеловца,
- * чување спомена на историјске вредности града,
- * допринос урбаном и руралном складу уређења вароши,
- * допринос архитектонском осавремењавању градитељства у складу са постојећим амбијентом града,
- * допринос очувању човекове средине,
- * допринос развијању свих облика културног стваралаштва,
- * помоћ у развоју општих комуналних добара града и околине,
- * објављивање садржаја историјских и културних тековина везаних за подручје града и околине,
- * унапређење и развијање добротворног и хуманитарног рада,
- * сарадња са сродним невладиним и нестраначким организацијама.

Наведени циљеви, задаци и правци рада, не смеју бити занемарени, нити изостављени. У складу са могућностима, могу бити прибављани нови задаци и проширувани нови правци рада.

Са юрошлогодишње Скућине Удружења

Извештај о раду Осамнаесте Скупштине Удружења

Скупштина Удружења одржала је редовну седницу у просторијама удружења грађана "Соко" које се налази у Аранђеловцу, у ул. Јосипа Грушовника (некадашња "Соколана"). Након утврђивања кворума, Скупштину је отворио председник скупштине Љубомир Бошковић, који је после поздравне речи предложио следећи дневни ред:

1. Избор радног председништва
2. Извештај о раду Управног одбора и план рада за следећу годину
3. Избор новог члана Управног одбора
4. Разно

Већином гласова свих присутних у радно председништво Скупштине су изабрани Љубомир Бошковић, Милан Илић и Невенка Поповић.

Извештај о раду Управног одбора и план рада за 2019-2020. год. поднео је Драган Јаковљевић, председник Управног одбора. У Извештају је назначио да је Удружење спровело све планиране активности по плану и програму за 2018/2019.год. Састанци Удружења су се одржавали у Етно кући и у удружењу грађана "Сокол". У свом излагању се осврнуо на активности које је Удружење имало у организацији манифестација "Награда Миле Недељковић", обележавање Бадњег дана, осликовање васкршњих јаја у Етно дворишту на Велики петак... Посебно се осврнуо на састанак са Војвођанским друштвом за железницу чија је тема била обнова Шумадијске кривулje. На састанку је добијен и елaborат о оживљавању Шумадијске кривулje и то је поставио као главни задатак за 2020.годину. Истакао је да је Удружење помогло и издавање књиге др Слађане Марковић и истакао да је у плану формирање библиотеке Удружења у коме би нашле место све књиге које су издата од стране удружења и све књиге које су добиле награду Миле Недељковић. Један од циљева Удружења у наредном периоду ће бити и омасовљење чланства.

Предложио је следећи план рада Удружења:

- Ангажовање око уређења "Старог трга" као и старог дела града,
- Уређење Железничке станице и наставак ангажовања на пројекту "Шумадијска кривулja",
- Одржавање традиционалних активности (Бадњи дан, Велики петак...),
- Срећивање Етно куће,
- Унапређење сарадње са сродним удружењима и установама,
- Обележавање значајних места у граду и околини и
- Обезбеђивање финансијских средстава за рад Удружења.

По трећој тачки дневног реда Скупштина је једногласно донела одлуку да се на место досадашњег члана Управног одбора, пок. Миодрага Бошковић, уместо њега изабере Љиљана Б. Бошковић.

Под тачком - разно - дискутовали су следећи чланови нашег Удружења:

- Драган Плећевић је истакао проблем не доласка на седнице Управног одбора Милана Крсмановића.
- Председник Управног одбора удружења је на Седници Управног одбора позвао Душана Анића из Аранђеловца који је објавио књигу *Варош поред пруге*. Донета је одлука да Удружење помогне у промоцији ове књиге и да се она одржи 10.11.2019. године, на дан када је пре 115 година први воз дошао у Аранђеловац, да се отвори изложба фотографија у Малој галерији са темом "Ћира и пруга Младеновац-Аранђеловац-Лајковац".
- Драган Плећевић је поставио питање прављења бициклистичке стазе трасом пруге.
- Милутин Вељовић је изнео проблем финансирања Удружења и проблем просторија Удружења.

Љубомир Бошковић

Извештај о раду Управног одбора за 2019/2020. годину

Редовна Скупштина Удружења у 2019. години, одржана је 15. октобра у клубу «Соко». Традиционалне Награде «Миле Недељковић» и Награда за животно дело, традиционално су додељене крајем септембра 2019. године. За новог члана Управног одбора изабрана је Љиљана Бошковић.

На 115. годишњицу доласка воза Ђире у град под Букуљом, 10. новембра 2019. године, представљена је књига нашег суграђанина Душана Анића «Варош поред пруге».

Крајем децембра, договорне су активности око традиционалне организације обележавања Бадњег дана на старом градском тргу. Догађај је протекао у планираним активностима и као и увек, био је веома посећен.

Крајем јануара месеца ове године, израдили смо пројекат за обележавање Великог петка у дворишту Етно куће који смо послали Министарству културе, али, због почетка пандемије и проглашења ванредне ситуације, све друштвене активности су заустављене. Тако смо и ми били принуђени да се понашамо у складу са новонасталим условима. Из истих разлога, активности Удружења су биле у складу са епидемиолошким мерама.

Одржано је неколико састанака јер је било нужно договорити све оно што је везано за израду и додељивање Награде «Миле Недељковић», као и припрему Годишњака бр.19. Награду «Миле Недељковић» 2020. године добила је Данијела Петковић за књигу «Јунак и сије у епским делима», а Повељу за животно дело додељено је Зоји Карановић из Новог Сада. Награде су уручене без традиционалне манифестације. Епидемиолошки услови нису дозволили одржавање традиционалног уручења Награда «Миле Недељковић» и Повеље за животно дело.

Почетком 2020. године, Удружење је помогло реализацију два пројекта у области културе. Средства су одобрена за штампање књиге «Гараши: хроника села» Љубомира Ивановића и каталога «Културна добра Аранђеловца» Марије Тодосић, као и за књигу «Ђавољи ујам» Владете Коларевића (Етнолошка библиотека).

У новој 2020. години урађен је Завршни рачун Удружења за 2019. годину који је предат Агенцији за привредне регистре.

Планирано формирање библиотеке од награђених књига у оквиру Награде «Миле Недељковић» и издатих књига у сарадњи са осталим установама, није реализовано током ове године и остаје за наредни период.

У 2019/2020. години није било пријема нових чланова у Удружење. Иза нас је веома тешка година коју ћемо сви памтити по пандемији вируса Корона.

Заувек су нас напустили бројни суграђани међу којима је било и наших чланова. Жаљење изражавамо и на овај начин. Свима који више нису са нама, нека је вечна слава и хвала!

Драган Јаковљевић

*Бадњи дан на Старом гадском јаргу,
незаборавна дружења уз древне обичаје
којима Удружење окупља мештана наше чаршије*

Предлог Плана рада Удружења за 2020/2021. годину

Иако је планирање за наредни период веома неизвесно, предлажем Скупштини следећи план рада Удружења, а ми ћemo поступати у складу са епидемиолошким мерама:

Одржавање традиционалних активности које спроводи удружење

- обележавање Бадњег дана, уколико дозволе епидемиолошки услови

- осликовање јаја са децом на Велики петак, уколико дозволе епидемиолошки услови

- додела награде Миле Недељковић

- одређивање и уређење простора у коме ће Удружење несметано да ради,

- Наставак сарадње са Војвођанским друштвом за железницу из Новог Сада и рад на обнови Шумадијске кривульје,

- Помоћ локалним писцима у издавању књига и организација књижевних вечери

- Осмишљавање Манифестације и културних садржаја посвећених сећању на Мила Бошковића (плакета, биста, рељеф, израда монографије и слично)

- Израда монографије о Милу Бошковићу

- Изложба фотографија

- Представљање књиге Владете Коларевића «Ђавољи ујам»

- Унапређење сарадње са сродним Удружењима,

- Популаризација рада Удружења, сагледавање рада постојећих чланова и пријем нових чланова,

- Обезбеђивање финансијских средстава за рад Удружења.

- Формирање Библиотеке

Све активности Удружења биће у складу са донетим епидемиолошким мерама и у складу са новонасталом ситуацијом.

Драган Јаковљевић

Културне активности Удружења

Удружење „Баштина и будућност - Аранђеловац 1859“ свој рад заснива на културолошкој основи која представља бригу о духовној и материјалној култури, традицији српског народа, залажући се, истовремено, и за савремене облике уметничког и научног стваралаштва.

У току ове године Удружење је организовало прославу Бадњег дана на нашем градском тргу у доњем делу вароши. Ово традиционално окупљање сваке године привлачи све више житеља града који овакав вид дружења сматрају правом духовном светковином. Бојење васкршњих јаја, традиционални програм забаве и едукације за децу с посебним потребама, а у сарадњи са хуманитарном организацијом «Деца у срцу» из Аранђеловца, отказан је због пандемијских околности.

Крајем септембра прошле године одржана је манифестација Награда «Миле Недељковић». Ова већ традиционална научно-културна манифестација окупила је и овај пут најзначајније делатнике из области проучавања народне традиције нашег народа, као и ученике аранђеловачких школа који су учествовали у радионачарском и истраживачком раду.

У овом периоду Удружење је издало и нови број Годишњака који представља информативно гласило о раду Удружења, али све више и зборник занимљивих текстова о традицији нашег краја.

У протеклом периоду Удружење је остварило добру сарадњу са Удружењем новинара Србије, Удружењем „Чачани“, аранђеловачким установама културе, Задужбинским друштвом „Први српски устанак“, Удружењем „Деца у срцу“, градским школама, медијским кућама РТВ „Шумадија“, РТВ „Сунце“.

Показује се да је концепција за коју се залаже Удружење «Баштина и будућност - Аранђеловац 1859» утемељена на вредностима које наилазе на све већу потврду и интересовање, превазилазећи локалне оквире, што показује и све већи број поклонника наших програма.

Иван Златковић

Значајна српска научна и културна манифестација

Удружење грађана „Баштина и будућност - Аранђеловац 1859“ је и прошле године доделило награду „Миле Недељковић“ за најбољу објављену књигу у 2018. години из области проучавања традицијске културе и историје српског народа. Награда носи име једног од најзначајнијих наших етнолога, проучавалаца народне баштине и историје, публицисте и педагога. Жири који је изабрао најбољу књигу чинили су еминентни научници: др Бранко Златковић (председник), др Јелена Јовановић и др Смиљана Ђорђевић Белић.

Одлуком жирија награду „Миле Недељковић“ за најбољу књигу у области проучавања народне српске традиције добила је проф. др Снежана Самарџија с Филолошког факултета у Београду за књигу Речи у времену, у издању Српске књижевне задруге из Београда (2018).

Повеља „Миле Недељковић“ за животно дело уручена је знаменитом проучаваоцу и истраживачу народне баштине Јужне Србије проф. др Момчилу Златановићу из Врања. Овај научни и културни догађај био је оплемењен музичким наступом вокалне групе „Сретењске зоре“ из Аранђеловца.

Награда «Миле Недељковић» обухвата и фолклористичке радионице за ученике аранђеловачких школа. Ове радионице се односе на стицање основних знања из ликовних области, курс етно фотографије «Етно разгледница» (радионицу води Славиша Живковић, познати шумадијски уметник наивац и етно фотограф); луткарска радионица «Змај», на којој су најмлађи учесници израђивали лутке од природних и еколошких материјала (курс је водила Мирјана Филиповић, професор ликовне културе).

Манифестација Награда «Миле Недељковић» културолошког је, научног и едукативног карактера, а одржана је 26. септембра 2019. године у Аранђеловцу, у Етно кући и Парохијском дому Цркве Светог Архангела Гаврила.

Иван Златковић

Књиге пристигле на конкурс за награду „Миле Недељковић“ за 2020. годину

(Публикације су наведене према азбучном реду презимена аутора)

1. **Дворнић, Милан**, *Народни обичаји Срба у Барањи*, Вијеће српске националне мањине у граду Белом Манастиру. Бели Манастир, 2019.
2. **Делић, Лидија**, *Змија, а српска: концептуализација у усменом фолклору*, Андрејев институт, Андрејград, Вишеград, 2019.
3. **Думнић Вилотијевић, Марија**, *Звуци носталгије, историја староградске музике у Србији*, Чигаја, Музиколошки институт САНУ, Београд, 2019.
4. **Карановић, Заја**, *Вуков речник и српска култура: књига о заборављеним световима*, Вукова задужбина, Свитак, Београд, Пожега, 2019.
5. **Ненић, Ива**, *Гусларке и свирачице*, Клио, Београд, 2019.
6. **Ножинић, Дражен**, *Ладарице*, Српски генеалошки центар, Београд, 2019.
7. **Петковић, Данијела**, *Јунак и сиже епске песме*, Институт за књижевност и уметност, Београд, 2019.
8. **Ранковић Сања, Закић Мирјана**, *Српско певачко наслеђе централног дела Косова и Метохије*, Матица српска, Нови Сад, 2019.

Из саопштења жирија о ужем избору за награду „Миле Недељковић“ за 2019. годину

Жири у саставу Бранко Златковић (председник жирија), др Јелена Јовановић, др Смиљана Ђорђевић Белић, на последњем састанку одржаном крајем августа 2020. године, сачинио је ужи избор студија које конкуришу за награду „Миле Недељковић“ за најбољу књигу из савремене српске фолклористике.

У ужи избор ушле су следеће књиге (поређане по азбучном реду презимена аутора):

1. **Дворнић, Милан**, *Народни обичаји Срба у Барањи*, Вијеће српске националне мањине у граду Белом Манастиру. Бели Манастир, 2019.

2. **Думнић Вилотијевић, Марија**, *Звуци носталгије, историја старо-градске музике у Србији*, Чироја, Музиколошки институт САНУ, Београд, 2019.

3. **Ненић, Ива**, *Гултарке и свирачице*, Клио, Београд, 2019.

4. **Петковић, Данијела**, *Јунак и сиже епске песме*, Институт за књижевност и уметност, Београд, 2019.

5. **Ранковић Сања, Закић Мирјана**, *Српско певачко наслеђе централног дела Косова и Метохије*, Матица српска, Нови Сад, 2019.

Коначну одлуку о овогодишњем добитнику награде „Миле Недељковић“ жири је донео током јесени, док је награда која се уручује крајем септембра, због посебних пандемијских околности, уручена лично, с обзиром на то да није био уприличен традиционални програм свечане доделе награде. На исти начин је уручена и повеља „Миле Недељковић“ за животно дело.

Иван Златковић

Са свечане доделе Награде "Миле Недељковић", 2019.

Др Снежана Самарџија,
додитељник Награде
"Миле Недељковић"

Повељу "Миле Недељковић"
је у име Момчила Злашановића
премирила кћи др Сања Злашановић

Беседа проф. др Снежане Самарџије, добитника награде „Миле Недељковић“ за 2019. годину

Уважени домаћини,
поштовани господине Чаславе Недељковићу,
цењени господине Драгане Лакићевићу,

Жири за доделу награде „Миле Недељковић“ указао је велико признање књизи *Речи у времену*, објављеној прошле године у колу Српске књижевне задруге. Таква част ми је омогућила да и на овакав начин изразим поштовање према Миодрагу Недељковићу, етнологу и публицисти, како је наведено у скромној цртици о аутору на крају његовог капиталног дела *Годишњи обичаји у Срба*. Изузетан по радној енергији и разноврсном интересовању, Миле Недељковић био је писац драма и сценарија, новинар и професор, уредник низа периодичних публикација. Подстицао је младе уметнике, истраживаче и аматере, а богата библиографија показује и способност повезивања светова. Јер, ту су дела од *Лексикона народа света* (2001), до два тома *Записа о Шумадији* (1996; 2000) и о родној Тополи (1989). Писао је о српској слави (1991) и Србима Граничарима (1991, 1994), изучавао националну повесницу и културу од Вождових војвода (2002) и Орашца као колевке српске државности (2002) до Хронике Удружења новинара Србије (2009).

Као особена синтеза огромног знања, посвећеног сабирања и изучавања националне баштине, *Годишњи обичаји у Срба* и дела Милете Недељковића стекла су значајно место у српској култури и науци. Те заслуге нису биле указане на време, мада су их истицали Ненад Љубинковић, Миливије Павловић, Будимир Поточан, Петар Влаховић, управо они који никада не хвале олако, нити то чине по уобичајеним фразама. С друге стране, само време потврдило је трајне вредности темељно обављених истраживања Миодрага Недељковића и његове преданости свом народу. На особит начин, готово симболично, огроман, вишедеценијски труд само у једној

књизи какви су *Годишњи обичаји*, повезао је слојеве српске традиције и духовности, али и заборављене прегаоце, попут Милана Милићевића, Николе Беговића, Симе Тројановића, Луке Грђића Бјелокосића и других, са онима који су готово били заборављени, какав су удес ипак избегли Веселин Чајкановић и Тихомир Ђорђевић.

У целокупном опусу од највишег националног значаја Миле Недељковић је *Годишње обичаје* посветио тристагодишњици велике сеобе Срба, а према речима из посвете: "у спомен очувања обичаја као видљивог знака народног разазнавања и духовног наслеђа којим је исказано богатство живљења". Сам је био непосредни саучесник и сведок тих вредности, током сопствених прикупљања грађе о народном животу Срба са широког терена из "више од хиљаду пет стотина наших села и насеља", како наводи пред крај предговора, колико их је, макар, било кроз векове, а до оне сеобе Срба из последње деценије прошлог века.

Своју јединствену енциклопедију Недељковић је саставио тако да објашњења "сваком читаоцу буду разумљива, а стручњаку од припомоћи". А, остварио је и више од ове намере, јер се показало да нема озбиљнијег изучавања српске традиције, усмене и писане речи без поузданних, богатих, бројних и јасних података које је као особени аманет оставио потомству Миле Недељковић. Није зато случајно што је Удружење грађана из Аранђеловца, чије име спаја баштину и будућност, од 2010. године засновало награду намењену различитим областима очувања српске културе и науке.

У околностима када ми остаје све више успомена, а све мање времена и пријатеља, охрабрује чињеница да се сваке године из области српског усменог стваралаштва и фолклористике штампају одличне књиге младих аутора. Њима се такође захваљујем, јер нису отишли из ове средине, већ су, неким чудом, потврдили искуство Милете Недељковића и својство свога народа да, изгледа, најбољи резултати настају када су услови за рад најтежи.

Желим овом приликом да честитам признање професору Момчилу Златановићу, које је примила његова ћерка, др Сања Златановић. Уз Милета Недељковића и Момчило Златановић је остао на Вуковом путу и преданим сабирањем фолклорне грађе спасавао сопствени народ од самозaborава.

Вечерас, уочи јесењег Крстовдана, честитам и организаторима одлично осмишљене програме и јубиларну, десету по реду манифестацију Награда „Миле Недељковић“.

Још једном хвала свима.

Снежана Д. Самарџија

Аранђеловац,
Парохијски дом Врбичке цркве,
26.09.2019.

*Са свечане доделе Награде "Миле Недељковић"
(књижевник Драган Лакићевић у Јубилици)*

Промоција књиге „Варош поред пруге“ Душана Анића

Обележено је 115 година од доласка популарног воза „Ћира“ у град под Букуљом који је саобраћао до 1982. године

Поводом 115 година од доласка пруге и популарног воза „Ћира“ у град под Букуљом који се одиграо 10. новембра 1904. године, са благословом Његовог Преосвештенства Епископа шумадијског Господина Јована, Удружење грађана „Баштина и будућност - Аранђеловац 1859“ у сарадњи са Арт форумом и Архијерејским намесништвом орашачким организовало је представљање књиге Душана Анића „Варош поред пруге“.

У предвечерје овог јубилеја за наш град, уприличена је промоција ове књиге која говори о историјату Аранђеловца и железничког саобраћаја на овим просторима у записима, фотографијама и сећањима савременика. Обухваћен је период од оснивања Аранђеловца па све до 1982. године, када је укинут железнички саобраћај у нашем граду. У књизи се налази и значајан број аутентичних фотографија из породичне архиве Анића које је у дизајнерском смислу графички обликовао и уредио Радован Рака Арсенијевић. Потреба да се напише књига о прузи уског колосека „Младеновац - Аранђеловац - Лајковац“ проистекла је из њеног великог значаја за овај део Србије.

Идеја обнове ове пруге постоји преко двадесет година. Драган Јаковљевић, председник Управног одбора Удружења грађана „Баштина и будућност - Аранђеловац 1859“ које је највећи иницијатор ревитализације пруге уског колосека «Шумадијске кривулје» у граду под Букуљом, подсетио је на значај пруге у туристичком смислу упоређујући је са Шарганском осмицом.

Владета Коларевић, уредник књиге, истакао је значај овог дела издвајајући најзначајније целине. Аранђеловчанин, Душан Анић рођен је на празник Светог Саве 1946. године између колосека у Младеновцу у скромној железничкој породици.

Захваљујући свом оцу, железничару, имао је увид у организацију живота железнице на овим просторима. Као дете, живео је у старом језгру Аранђеловца, Циганмали, па су му у сећању остали и дани из тог периода. Школовао се у Младеновцу и на Београдском универзитету. По образовању је машински инжењер, радни век је почeo у „Петру Драпшину“ у Младеновцу и завршио у Млинарско - пекарској индустрији „Победа“ у Аранђеловцу где је бројним иновацијама унапредио производњу све до данашњих дана. Аранђеловчанима је, међутим, познатији из света спорта. За допринос из области рукомета, двоструки је добитник Награде града Аранђеловца 1994. и 2016. године, као и бројних националних признања. Живи у Аранђеловцу са супругом Радом, синовима Гораном и Владомиром, снахама Жаклином и Виолетом и унуцима Душаном, Добрсавом и Василијем.

Овом приликом, истакао је да су његову пажњу одувек привлачиле приче које су говориле о овим нашим крајевима, а књижевни првенац настао је из потребе да се забележи заборављено. Према речима аутора, грађа је сакупљана четири године. За књигу су коришћени аутентични фактографски извори и лична животна прича, али и бројне породичне фотографије. «Варош поред пруге» помиње значајне историјске и савремене личности које су биле везане рођењем, пореклом или неким другим везама за град под Букуљом (Геца Кон је имао кућу код данашње зграде МУП-а, химна «Боже правде» писана је у Буковичкој Бањи, Бранислав Нушић је имао кућу у данашњем центру града...).

О начиним обнове ове пруге, говорио је дипломирани саобраћајни инжењер Милан Вучинић, аутор Елабората о обнови пруге у Аранђеловцу и председник «Војвођанског друштва за железницу» које броји преко четири хиљаде чланова. Овом приликом подсетио је на туристичку и економску оправданост ове заборављене саобраћајнице, по којој је, никад заборављени «Ћира» последњи пут прошао 26. јуна 1982. године у правцу Лajковца, када је заувек нестао са ових простора.

Акшери промоције књиге „Варош поред пруге“ Душана Анића

Овај догађај изазвао је изузетно велико интересовање аранђеловачке публике. У препуној сали парохијског дома Врбичке цркве Светог Архангела Гаврила тражило се место више. Међу гостима је био и Мирољуб Јевтић, генерални директор Инфраструктуре железнице Србије који је овом приликом захвалио аутору на књизи у име свих железничара и железничарске деце. Подсетио је да у овој области до данас није било инвестиција током 40 година и да је ова некадашња пруга поделила судбину српске железнице тог времена. Закључио је да су у последње време помаци огромни и да је инфраструктура почела да не демонтира, већ да монтира! У овом смислу, изразио је могућност сарадње и разматрање могућности за поновно монтирање дела ове пруге.

Весна Проковић

Традиционална прослава Бадњег дана

Бадњи дан се прославља шестог јануара, а назив је добио по Бадњаку који се тог дана сече и пали и остаје да гори све до Божића. Народни обичаји који се везују за Бадњи дан и Божић су разнолики и разликују се у крајевима наше земље, али једно је заједничко, а то је симболика која се везује за Бадњак и чесницу. Овога дана у православне домове уноси се Бадњак, по коме је празник и добио име, а коме је православна црква дала посебан смисао, јер је име бадњак повезано са речју бдети, будући да се на тај дан бдело чекајући рођење Спаситеља. Према обичају, Бадњак се пали уочи празника и гори до Божића, када се објављује радост Христовог рођења. По правилу, Бадњак траба да буде младо церово или храстово дрво које представља симбол дрвета које су, како каже предање, пастири донели Јосифу и Марији да заложе ватру и загреју пећину у којој је рођен Исус. Чесница је округли обредни хлеб који је неизоставан део божићног доручка у српској традицији. Припрему чеснице могу пратити разна правила и обреди. Уобичајено је да се у тесто за чесницу стави новчић, а према месним обичајима и неки други ситни предмети.

Традиционално обележавање Бадњег дана и ове године био је део активности Удружења грађана „Баштина и будућност - Аранђеловац 1859“. На старом градском тргу и овог шестог јануара окупили су се верници и поштоваоци наше вере, традиције и православних обичаја.

И ове године свештенство Врбичке цркве, протонамесник Милован Ранковић иprotoјереј Љубиша Ђураш, освештали су бадњак и чесницу, након чега су сви присутни могли да се послуже богатом посном трпезом која је за ову прилику припремљена. За најмлађе је уследила подела пакетића (а све то захваљујући донацијама и организацији унутар самог Удружења).

По завршетку освећења, уследило је ломљење чеснице, подела пакетића за најмлађе, али и уруччење торте и печенице за једну од најугроженијих породица из града.

Снежана Жарковић

Бадњи дан 2020, на Старом ћаргу

Чачани и Аранђеловчани

Као и сваке године тако и ове имали смо част да се дружимо са представницима Удружења „ЧАЧАНИ“ поводом прославе Дана државности Србије на Сретење 2020. године.

Драге госте из Чачка су угостили и провели са њима цео дан Плећа (Драган Плећевић) и Неша (Небојша Радовановић).

Одмах по доласку, пријатеље смо одвели у Орашцу, у Марићевића јаругу, где смо присуствовали церемонији обележавања празника. Након церемоније посетили смо и музеј Првог српског устанка у Орашцу.

После ручка смо ишли у разгледање знаменитости нашег града. Били смо у Рисовачкој пећини, којом су наши гости били одушевљени. Такође су били фасцинирани и погледом на град са осматрачнице на врху Букуље.

Шетњом кроз парк Буковичке бање, а затим и ћаскањем уз кафу и колаче у хотелу „Извор“, завршили смо дружење.

Због познате ситуације са вирусом Ковид 19 није било прилике да узвратимо посету за Спасовдан.

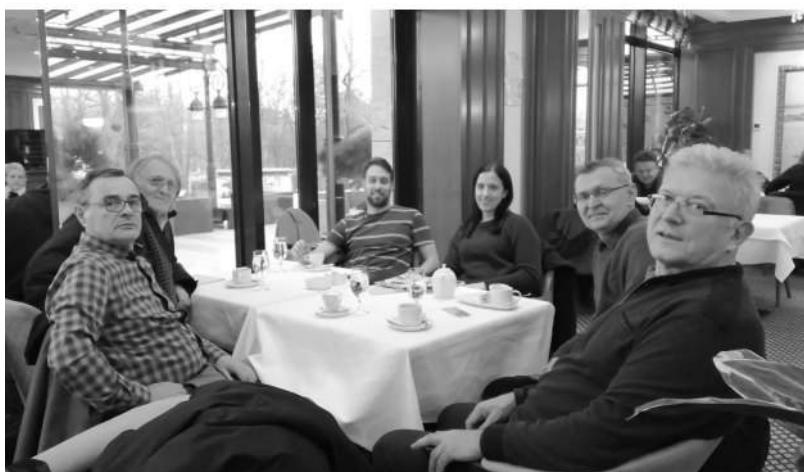
Небојша Радовановић

Са Чачанима у Орашцу

*Искрено пријатељство које траје годинама,
са осматрачице на врху Букуље (слика горе),
предах у хотелу Извор (слика доле)*

Монографија о Буковичкој цркви - Тање Вићентић

Заједнички пројекат Буковичке цркве и Музеја реализован је монографијом и конзервацијом иконостаса из 1851. године који је предат Музеју на чување

У оквиру Сретењских свечаности, у просторијама Народног музеја представљена је монографија “Буковичка црква Светог Архангела Гаврила у Аранђеловцу: династички програми и државне политике у процесима формирања насеља и парохијских храмова у унутрашњости Србије у 19. веку” Тање Вићентић. Књига је објављена у издању Црквене Општине Буковичке и Народног музеја у Аранђеловцу и говори о храму испред којег су устаници положили заклетву на верност врховном војду Карађорђу пре подизања Првог српског устанка. Говори и о духовности овог краја током четири стотине година, од 18. столећа до данас, са посебним освртом на период 19. и 20. века. Поред аутора, о књизи су говорили историчари, историчари уметности и свештенство.

Служитељ овог храма,protoјереј-ставрофор Зоран Алексић, истакао је значај ове цркве која је била „мали Свети Сава“ за српски народ тог времена и изразио радост што Црква и Музеј данас корачају заједно.

Рецензент књиге, др Ана Милошевић, историчар уметности и музејски саветник, говорила је о методологији писања књиге и коришћеним визуелним изворима закључујући да се ауторка показала као добар детектив јер је користила све вештине и знања, аргументовано долазећи до разних закључака и тврдњи и тако створила једну врсту 3Д модела цркве, стављајући је у контекст времена настанка и трајања.

Др Бојана Миљковић Катић, историчар и виши научни сарадник на Историјском институту у Београду истакла је да смо добили свестрану анализу промена кроз које је храм пролазио, док је њен колега, др Радомир Ј. Поповић нагласио да ова монографија најпре приказује однос државе и цркве у 19. веку и да по концепцији и садржају надилази локални карактер.

Историчар уметности одељења Историје уметности Филозофског факултета у Београду мр Вук Даутовић, посебно се осврнуо на насловну страну књиге где централно место заузима чувени Буковички крст проте Атансија Буковичког којим је благосиљао устанике, чиме је ова реликвија извучена из историјске tame.

Ауторка Тања Вићентић, која је по образовању историчар уметности, истакла је да структура њене књиге лежи на четири целине које представљају предисторију храма, преглед парохијског живота, изучавање од настанка до данас и меморијална топографија. Поред бројних самосталних и заједничких изложби, до сада је објавила и монографије о Врбичкој цркви у Аранђеловцу и цркви Вазнесења Господњег у Орашцу. Запослена је у аранђеловачком Музеју као виши кустос.

Весна Проковић

Иконостас из 1851. године
који је предат Музеју на чување

* * *

Први иконостас Буковичке цркве из 1851. године

Поред промоције ове значајне монографије, бројни посетиоци имали су прилику да виде први иконостас Буковичке цркве из 1851. године, рад Живка Павловића „молера пожаревачког”, који је половином XIX века радио на многим црквама у овом делу Србије. Овај иконостас конзервиран је и рестауриран током 2019. године и предат музеју на чување, с благословом Епископа шумадијског Јована. Радовима је руководила Јелена Иванишевић, конзерватор-рестауратор.

Према предању, Буковичка црква је настала на темељима средњовековне цркве, а у садашњој форми, подигнута је 1832. године. Назив Буковичка потекао је од тога што се храм првобитно налазио на подручју села Буковика. Улога најзначајније личности у њеној историји, припада проти Атанасију Антонијевићу, којег историографија препознаје као проту Атанасија Буковичког. У традицији је овај храм важна тачка устанничког периода. Због династичких интереса Буковик је стављен у други план чиме је изгубио значајнију улогу у националној историји, јер је са друге стране, суседно село Врбица прерасло у град Аранђеловац изградњом Врничке цркве посвећене истом архангелу, али, као задужбина Милоша Обреновића.

Са спомен-чесмом која се налази испред Буковичког храма, 2005. године утврђен је за непокретно културно добро - споменик културе. Један од аутора живописа иконостаса био је и иконописац Светислав Ђурић, који је према избору тема и распореду следио стари иконостас. Приликом последње реконструкције цркве, 2014. године постављен је иконостас од белог венчачког мермера, док су унутрашњи зидови данас живописани.

Весна Проковић

Да ли прилаз граду може да постане лепши?

Удружење грађана „Баштина и будућност - Аранђеловац 1859“, годинама се добронамерно обраћа руководству Општине указујући на низ проблема са којима се наши суграђани и сам град сусрећу. У питању су неопходност бржег решавања комуналних проблема, осмишљавање нових садржаја у циљу повећања туристичке понуде и броја туриста, развој нових туристичких потенцијала, уређење града, крчење оронулих фасада и слично, а све са жељом да Аранђеловац постане лепши и уређенији, пожељан за становање али и допадљивији за домаће и стране туристе. Он је био, а требало би и да остане, једна од најпожељнијих туристичких дестинција са огромном традицијом, потенцијалима и културним наслеђем. Посебно данас, када туризам у целој Србији показује велику експанзију и огроман пораст домаћих, а посебно страних гостију.

У том смислу издвајамо идеју, а може се слободно рећи и проблем о коме се дуже време говори, али се ништа не предузима у циљу његовог решавања. То је питање УЛАЗА У ГРАД посебно у делу од Циглане до пећине Рисовача.

Он је недопустиво ружан, запуштен, девастиран и неплански изграђиван. Нажалост, овај део представља први контакт са градом и као такав оставља прилично негативан утисак на све који у њега долазе. То нам свакако не служи на част и не пристаје граду богате туристичке традиције. Постојала је, а требало би размотрити да ли још постоји, шанса да се тај део пута прошири (по могућству, изграде три траке) с обзиром на то да се код Циглане спајају две саобраћајнице, што знатно повећава фреквенцију возила на том делу пута. То не само да би допринело решавању честих саобраћајних гужви већ би уз прикладно осветљење, озелењавање (дрворед), оставило далеко лепши и пријатнији утисак на све путнике који улазе у туристички центар и познату Бању. Чињеница да први контакт са градом углавном оставља најупечатљивији утисак о њему, намеће се питање бржег и адекватног решавања овог проблема. О томе би свакако мишљење требало да дају стручњаци из области саобраћаја, као и одговарајуће стручне службе.

Уколико би по њима радикалније решавање овог проблема било неизводљиво, улаз у град би могао бити много лепши и функционалнији ако би бар уредили тротоар са обе стране пута, засадили дрворед, поставили атрактивнију градску расвету, осветили билборде и реклами паное са туристичком, културном, гастрономском и привредном понудом града. Уз то, неопходно је порушити полураспаднуте шупе и оронуле бескорисне објекте дуж пута, покосити коров, уклонити зарђалу и поломљену аутобуску надстрешницу преко пута Циглане и поставити нову. (Чудно је да таква стоји годинама, и да никоме не „боде очи“). По могућству, на раскрсници код кафане „Домовина“ (где већ постоји веће проширење), најбоље би било изградити мањи кружни ток и у центру поставити скулптуру што је била идеја нашег покојног члана Удружења Мила Бошковића. Према његовом мишљењу, скулптура би могла бити у облику велике флаше киселе воде, са добродошлицом у град познатог произвођача „Књаз Милош“. Све ово не би изисквало велика средства, а сигурно би се радо одазвале и многе радне организације са подручја Општине којима би се дао простор за реклами. Сигурно је да би се овим, релативно малим потезима, добио далеко лепши улаз у град и стекао много позитивнији утисак о њему.

Свесни смо да ово није једини и најважнији проблем, али је заиста значајан и требало би да завређује пажњу надлежних. Стога верујемо да ће наићи на позитиван одјек и разумевање и да ће у наредном периоду бити предузети одређени кораци у циљу решавања овог проблема на задовољство свих нас.

Подсећамо да смо о овом проблему писали и претходним властима, али без успеха. Нажалост, могућности адекватног решавања овог проблема временом постају све мањи због изградње нових објеката уз саму улицу.

*Душан Извонар и
Управни одбор Удружења грађана
„Баштина и будућност-Аранђеловац 1859“*

ПРВО СТОЛЕЋЕ АРАНЂЕЛОВАЧКЕ ГИМНАЗИЈЕ

Сто година наше старице

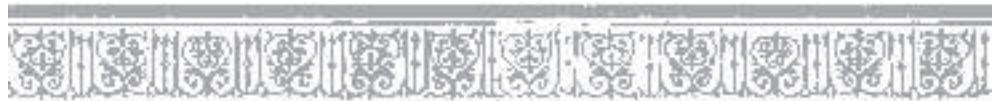
Гимназија у Аранђеловцу напунила је сто година и још који месец, пошто је 3. августа 1920. године, основана указом наследника престола Александра Карађорђевића «у име Његовог Величанства Петра I, по милости Божјој и воли народној, на предлог министра просвете и по саслушању Министарског савета...»

Аранђеловац је у то доба био српско место (најпре седиште Јасеничког, а потом Орашачког среза) са око три хиљаде становника, 52 кафане, једним хотелом «Старо здање», по француској мустри подшишаном парку Буковичке бање, киселом водом, мермерним мајданом, уском пругом, доцније и шетним возом из Београда који је петком довозио угледни свет на «гостирање и костирање».

Гимназија је најпре била подстанар у Српској кући (касније зграда Суда), а међу најзаслужнијим за њено утемељење био је и професор Милован Ристић, декретом премештен са места директора гимназије у Струмици. На почетку је био повереник и заступник директора, а касније и директор гимназије у Аранђеловцу.

Захваљујући Фонду Благоја Јовановића, трговца овдашњег и жене му Џаке, подигнута је задужбинска зграда Гимназије, а припомогли су ђачки родитељи, варошки трговци и занатлије, сеоски домаћини. Зграда је у неколико наврата дограђивана, а шездесетих година прошлог века и ђаци су мешали малтер и помагали зидарима.

Школа је убрзо била на гласу, захваљујући и професорима Миловану Ристићу, Димитрију Првановићу, Александру Ацку Ђокићу, Жики Матијашевићу, Милану Милошевићу, Гаврилу Ковијанићу, Богольубу Тртици, Сергију Уљанову, Јосипу и Бисенији Грушовник, Велизару Бошковићу, Жарку Бабићу, Нади Петковић, Александру Трајковићу и (потписнику посебно драгим) Вери

Јовановић и Радомиру Рашку Јовановићу. Код њих и многих других педагога, знање су стицале генерације угледних стручњака у свим областима.

У скамијама Гимназије, после Другог светског рата назване Милош Савковић, по професору, књижевнику и књижевном историчару који је као партизан погинуо 1943. у оближњем Орашцу, седели су и актуелни потпредседник САНУ Зоран Поповић, академик Владица Цветковић, књижевник Данко Поповић, оперски певач Живан Сарамандић, етнолог Миле Недељковић, глумци Марко Тодоровић, Добрила Илић, Тања Бошковић, Даница Максимовић...

Ми који смо потекли са извора киселе воде желимо нашој Гимназији, крепкој старици, дуг и плодан, макар и он-лајн, живот.

Драгован Лаза Лазаревић

На њиви народног живота

Милован Ристић (1886-1963), професор, педагог, историчар

Почетком јесени 1920. у Аранђеловац је стигао Милован Ристић. Овај тридесетчетврогодишњи професор историје именован је за првог вршиоца дужности директора у новоснованој четврогодишњој Гимназији. Тај посао му није био стран; непосредно по завршетку Првог светског рата поставио је на ноге Гимназију у Струмици. Иза овог још увек младог човека било је десет година службе и то у озбиљним, историјским временима. Започео као суплент гимназије у Прокупљу, Крагујевцу и Смедереву, учествовао је у борбама на дринском фронту, а по повлачењу кроз Албанију и опоравка на Крфу, наставио је рад као професор српске гимназије у Солуну, а потом и управник штампарије Српских инвалида у Бизерти у Алжиру. Аранђеловац који је он затекао последњих дана септембра, у свему је био типична среска варошица која је имала, како ће много доцније записати један од Ристићевих ђака, „начелство (среско), жандармерију, пореску управу, пошту, општинску управу, шумску управу, железничку станицу, економа (у расаднику), једног среског лекара, једног приватног, апотеку, књижару (са бакалницом); велики број кафана, механа, гостионица, један хотел („Старо здање“ у Буковичкој бањи) и велики број занатлијских радњи... трговачких радњи-дућана... једну основну школу и цркву. Зграде, куће мале, приземне... Улица једна дугачка, две кратке, калдрмисане“¹. Седам година ће Ристић провести у Аранђеловцу, предајући историју, у првој години као вршилац дужности, а од 1923. до 1927. као директор ове установе.

Непосредно по стварању Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца 1918. на југословенском простору је наставило да живи неколико различитих просветних система чија су законска решења углавном била донета у 19. веку. Током прве деценије постојања ове државе улагани су напори у циљу обједињавања програма па

¹Радован Б. Јовановић (ур.), *Гимназија у Аранђеловцу, Аранђеловац: Народна библиотека „Свети Сава“, 1991, 13.*

је најзад 1929. донет Закон о средњим школама „којим је извршено изједначење школства у Краљевини, а настава и васпитање постављени на принцип захтева народног и државног јединства и верске трпљивости“. Други изазов тицао се обнове и даљег развоја материјалних прилика неопходних за несметан школски живот. Од 120 средњих школа 1918. до средине двадесетих година тај број порастао је на 206 након чега је уследила извесна осека да би пред Други светски рат у Краљевини Југославији радило 197 средњих школа. У истом периоду знатно више деце је укључено у средњошколско образовање него раније, од 42675 ученика школске 1918/19. до 119236 ученика школске 1937/38. године. С обзиром на постојеће материјалне могућности и активан наставнички кадар прилив ученика несумњиво је указивао на немале тешкоће са којим се носио државни просветни систем у међуратном периоду².

Као део ове историје своје прве странице исписује и Гимназија у Аранђеловцу. Милован Ристић о томе пише у брошури посвећеној првим годинама ове средње школе: „У току пролећа и лета 1920. појавила се код неких грађана из Аранђеловца жеља да од Министарства просвете измоле одобрење да могу отворити и издржавати једну нижу приватну гимназију“³. Потврдан одговор Министарства довоје је до отварања државне Ниже гимназије смештене у згради Среског суда, која је прве ђаке уписала у октобру, а чији је рад најзад отпочео у новембру 1920. Од 259 ученика на почетку, Гимназија је 1926. имала 520 ђака, отворивши и пети и шести разред. Главни догађај је несумњиво био подизање посебне школске зграде током 1924/5, а на основу легата трговца и задужбинара Благоја Јовановића, уступљеног општинског земљишта и прикупљених финансијских средстава у чему је Милован Ристић одиграо огромну улогу. Противно идеји о подизању веће зграде која би одмах могла да послужи као осморазредна гимназија, Ристић се заложио за нешто скромнији и утолико остварљивији план: „На поклоњеном земљишту из фонда

² Љубодраг Димић, *Културна политика Краљевине Југославије 1918-1941*, II, Београд: Стубови културе, 1997, 152-159.

³ Милован Ристић, *Гимназија у Аранђеловцу – историја постанка и развитка једне средње школе у Шумадији*, Београд: Штампарија Златибор, 1925.

Б. Јовановића треба озидати једну чврсту масивну зграду са четири простране учионице које би могле да приме још 200 до 250 ученика. Тиме би се легат испунио и срез ослободио даљих обавеза. Држава би узела на себе такву зграду да, као своју, чува, оправља, доправља. Та зграда, павиљонског типа, моћи ће се временом проширивати дозиђивањем и надзиђивањем, а са старом зградом ће чинити целину.“ Ристићев план не само да је тада остварен, већ се школска зграда и проширивала према његовим замислима, први пут већ 1928. када је Гимназија у целости прешла у своје ново здање. Ипак, није само његово одлучно држање у овом случају побудило пажњу Аранђеловчана да цене Ристићев труд. У првим годинама живот Гимназије текао је у још увек нередовним приликама. У малобројном и променљивом наставничком колективу Ристић је понекад био и једини квалификовани професор, уз неколико суплената, предметних учитеља и наставника вештина. Човек који је добро познавао два страна језика, са њих и преводио, примао и читao часописе и у њима сарађивао, а осим просветним и педагошким радом бавио се и научним истраживањима, у једној малој средини пружао је пример, како ученицима тако и својим суграђанима, како треба да изгледа модеран професор, какву пажњу да придаје опхођењу са ђацима, каквим знањима, дидактичким и методичким умећима да влада. Осим тога, Ристић је активно суделовао у животу вароши, на подизању Соколског дома, као и основне школе у Орашцу. Стога не чуди да се у Аранђеловцу дуго очувала успомена на њега⁴. Када је 1971. свечано обележено пола века Гимназије, почасни гост била је његова удовица Персида Ристић, и сама учитељица у Гимназији од 1920. до 1923. Штавише, Ристићев живот својим укупним држањем и јасно истакнутим профилом чини нам се типичним за једну генерацију и време у којем је она живела. Покушајмо да осветлим неколико кључних момената њене духовне егзистенције.

⁴ Вид. живописна и узбудљива сећања Ранисава Лазаревића, Снови и љубави Аранђеловца (Народна библиотека „Свети Сава“, 1992) и Аранђеловац отворена срца (Народна библиотека „Свети Сава“, 1995).

Београд почетком 20. века. Милован Ристић долази у престоницу Краљевине Србије као осамнаестогодишњак. Дете је из сиромашне занатлијске породице из Ивањице у којој је завршио и основну школу. Шест разреда гимназије похађао је у Крагујевцу, а последња два ће наставити и матурирати у елитној Првој мушкиј гимназији у Београду. Он је озбиљан и скроман младић који се као одличан ученик, а од 1906. и студент историје на Филозофском факултету издржава од подучавања ученика („кондиција“). Тешко га можемо замислiti у безбрежном животу београдске „златне младежи“. Али Београд на њега несумњиво силно делује својим пространством, улицама, парковима, рекама, а још више оним што истиче и једна Ристићева савременица у исто време пристигла у главни град када каже да је волела „његову атмосферу, дах слободе и идеализма што је струјао кроз њега, пријемчивост његову свих узвиšених и племенитих идеја, способност да се одушеви, да се занесе за идеал“⁵. У првој деценији 20. века сазрева културни препород започет у последњим деценијама претходног столећа. Пишући о приповеткама Лазе Лазаревића, Милан Кашанин подсећа да је упркос многим невеселим сликама друштвеног развоја Србије то било време када се „први пут зачула у нашој поезији у стиховима Војислава Илића тиха, мајестетична кантилена, која смењује ритмичку хуку песника романтичара... Ђорђе Крстић, први од српских сликара, доноси на својим платнима наше мирне, озарене пределе, а скулптори Петар Убавкић и Ђорђе Јовановић уносе вредину у градске тргове... Стеван Мокрањац, компоновањем својих руковети, одређује правац модерној српској музици... Професор Велике школе Михаило Валтровић и архитект Драгутин Милутиновић проналазе у то доба средњовековне српске цркве и фреске, Стојан Новаковић проучава стару српску књижевност, Јосиф Панчић природу“⁶.

На једној фотографији из тог доба видимо Ристића мало уздигнуте главе, озбиљног лица, кратке косе и са брковима, оковратником и машном какве је носио и Јован Скерлић, главни

⁵Паулина Лебл-Албала, *Тако је некад било*, Београд, 2005.

⁶Милан Кашанин, *Судбине и људи. Огледи о српским писцима*, Београд: Просвета, 1968, 142-143.

ауторитет у књижевним и идејним питањима тога доба. Млади се заносе Мислима Божидара Кнежевића у којима препознају отменост душе, снагу унутрашњег, духовног живота, значај личне жртве и одрицања. Уз рационализам и култ знања, наглашен је патриотизам, служба народу, значај просвете за савлађивање заосталости. У тим годинама довршава се процес модернизације образовања у Краљевини Србији која обухвата све нивое, од предшколског и основног, преко средњошколског до високог. Још 1883. донет је Закон о обавезном основном образовању, а крајем века наступа реформа гимназије и стварање тзв. реалке; дечја забавишта основана су 1898, а Велика школа је 1905. прерасла у Универзитет⁷.

У периоду од 1906. до 1910. Ристић доиста може да учи од елитних професора Филозофског факултета. Још 1896. основан је Историјски семинар и уведен Историјско-географски одсек. Старе професоре Панту Срећковића и Милоша Зечевића замењују млади људи који и по знањима и по схваташтву науке припадају новом добу: Никола Вулић, Драгољуб Павловић, Станоје Станојевић, Јован Радонић. Ако су током последње две деценије 19. века, захваљујући Илариону Руварцу и Љубомиру Ковачевићу, критички историчари однели превагу, она је била на пољу средњовековних студија, филолошко-историјске методе, анализи докумената и одбацивању народне традиције. У првој деценији 20. века, као својеврсна друга етапа у јављању модерне српске историографије, поставља се питање ширих, слободнијих захвата у историјским проучавањима.

Као одличан студент чија су два рада била запажена и награђена (Босна од смрти бана Матије Нинослава до владе српског краља Ст. Драгутина, 1910 и Бој на Каменици, 1911), Ристић је научној каријери претпоставио педагошки рад. Можда и није могао другачије, прикрањајући се онда широко распострањеном уверењу да је главно „избити на пут“, другим речима добити државну службу и властитим радом доприностити укупном националном напретку. То је била не само његова мисија него и

⁷Вид. Арсен Ђуровић, *Модернизација образовања у Краљевини Србији 1905-1914*, Београд: Историјски институт, 2004.

уверење читаве једне широко схваћене генерације. Како је Ристић као модеран професор видео свој рад? Могли бисмо се послужити следећом типолошком анализом коју доноси прерано преминули професор Арсен Ђуровић: служи се са једним и више језика; претплаћен је на стране часописе; има активну улогу у раду Професорског друштва; активно суделује у раду Главног просветног савета; аутор је приручника и уџбеника; објављује радове у стручним часописима; припрема упутства и законске пројекте; преводи стране приручнике; израђује наставна средства са ученицима; уводи нове методе у наставу; уважава ученике и развија њихову индивидуалност; посећују културне установе са ученицима; ученике уводи у истраживање и негује беседништво; излаже на међународним изложбама.

После одласка из Аранђеловца, Ристић је скоро пуну деценију предавао у Трећој мушкој гимназији у Београду одакле је 1936. прешао у Министарство просвете као инспектор за средњу наставу. Његова последња служба била је на месту директора Учитељске школе у Јагодини где је и превремено пензионисан 1940. због „заштите учесника ћачког штрајка“. У међуратном периоду сарађивао је у водећим књижевним и стручним часописима као што су *Мисао*, *Српски књижевни гласник*, *Братство*. Нарочит интерес сачувао је за географске студије, у духу који је у српску науку почетком 20. века унео Јован Цвијић. После иссрпне студије *Струмица историјско-географска расправа* (1925), Ристић је објавио и *Историју Ниша* (1934), а пред крај живота у по много чему животно дело *Стари Влах* (1963), о области из које је потицао, темељно приказујући географске одлике терена, рељеф, климу, вегетацију, психичке особине становништва, типове насеља, прелазећи потом на историјска разматрања која је довео до балканских ратова. Као историчар, није губио из вида ни патриотске и политичке разлоге па је 1937. објавио пригодну биографију *Краљ Александар Карађорђевић: живот и рад*. Педагошким проблемима бавила се запажена студија која је имала два издања Куда ћемо нашу децу-ћаке? Кроз стручне школе у живот: практична обавештења и упутства за ученике и њихове родитеље при избору будућег занимања и

позива у животу деце (1928, 1931). Књига коју је на страницама Српског књижевног гласника позитивно представио гласовити књижевни критичар Милан Богдановић, бавила се размишљањем о будућности великог броја ученика који су пристизали у средње школе и залагала се за развој стручних школа и оспособљење деце за практичан рад.

Последње две деценије у животу Милована Ристића испуњене су научним истраживањима о раздобљу Првог српског устанка. Ово нас не може ни најмање зачудити када знамо да је још од студентских дана показивао велико интересовање за ове теме, а 1914. био и награђен за (нажалост необјављени) рад о Ивану Југовићу. Управо у годинама Ристићевог формирања дошло је до крупних искорака на пољу проучавања људи и прилика из времена Српске револуције. Учинио је то најпре Стојан Новаковић својим тројкињјем посвећеним рађању модерне српске државе (Устанак на дахије и Вајкарс државе српске, 1904, Турско царство пред српски устанак 1780-1804, 1906), затим и Миленко Вукићевић двотомном биографијом Карађорђе (1907, 1912) и Михаило Гавриловић својим тротомним Милошем Обреновићем (1908, 1909, 1912). Као што су у јавном и културном животу Србије изазвала огромно интересовање, ова капитална дела и истраживачки ток који су покренула морала су произвести снажан утисак код младог Ристића. Штавише, његова посвећеност историји, али и просветно-педагошки рад били су надахнути обновљеним историзмом, вером у националне идеале. У својим позним годинама он је кроз бројне биографске студије принео свој обол и стекао трајно место у богатом корпусу литературе посвећене српској историји са почетка 19. века. Сарађујући у научним часописима попут *Историјског гласника* и *Архивског алманаха*, али и на посебним издањима код водећих националних издавача, он је на светлост изнео поуздано истражене, прегледно и сликовито писане и јасно изрезане ликове устаничких људи: Устанички законописац Теодор Филиповић (Божидар Грујовић), Просвета 1953; Михајло Милько Радоњић, први министар иностраних дела у обновљеној Србији, ИГ 1-2 (1954); Михаило

Филиповић Грујовић секретар управног савета Карађорђева доба и председник окружног суда Милошева доба, ИГ 3 (1954); Стефан Живковић-Телемак, политичар и књижевник обновљене Србије (1780-1831), ИГ 1 (1955); *Народне скупштине у Првом српском устанку*, Просвета 1955; Стефан Живковић-Нишлија, Просвета 1956; Spiridon Filipović-Sundečić, *Zadarska revija* 4 (1957); Младен Миловановић, Нолит, 1962.

Студију о Божидару Грујовићу Ристићу завршава разматрајући оцене које су о њему оставили савременици и једном поетском сликом овако своди биланс његовог живота: „оставио [је] за собом дубоко заорану бразду на њиви народног живота“. Сличан епитаф заслужује и Милован Ристић.

Вељко Станић

Прво столеће аранђеловачке Гимназије

Током сто година кроз аранђеловачку Гимназију прошло око 15 хиљада ђака, а најуспешнија генерација је из школске 2019/2020. године са 114 уписаних на жељене факултете

Са наставом је почела 11. новембра 1920. године. Поклапање датума почетка рада школе са Даном примирја није био намеран, већ су разлог за то биле бројне поравке на згради тадашње Среске куће, која је требало да постане кућа за ђаке. И поред тога што је често мењала и име и локацију, била и остала образовни и васпитни светионик целог шумадијског округа и овог дела Србије.

- Гимназија „Милош Савковић“ са своја четири смера (природно-математички, друштвено-језички, општи и смер за надарене ученике за рачунарство и информатику) данас омогућава да ученици стекну сва потребна практична и применљива знања и да се добро припреме за даљи живот и школовање. Од 120 гимназијалаца који су овог лета завршили средњошколско образовање и који су остали чак и без могућности да прославе своју матуру којој су се толико радовали, 114 је успело да упише неки од жељених факултета. Један ученик чак своје студије наставља у Холандији, Филолошки факултет уписало је 14, ЕТФ 13, Правни 10, Машински 8, ФОН 7, Медицински 6, Грађевински, Филозофски, Учитељски и Саобраћајни по петоро, Рударско-геолошки и Хемијски по троје, што их чини најуспешнијом генерацијом од постанка школе. Ако узмемо у обзир успехе ђака, наша Гимназија спада у ред веома успешних школа у Србији. У природним наукама истичу се успеси физичара, математичара, мада су одличне резултате, дипломе и признања ученици донели и у областима биологије, хемије, географије, српског и страних језика, историје, спорта... Ово је једна од ретких школа у којој се повећава број ђака. "Од 16 одељења у 2014. са два нова смера, нарасли смо на 22 одељења у овој, а већ наредне школске године, имаћемо 24 одељења", рекао је Живорад Игрутиновић, директор

аранђеловачке Гимназије, објашњавајући да се са нестрпљењем очекује почетак градње новог анекса. Ова зграда са приземљем, два спрата и 14 нових учионица требало је да буде завршена ове године, али због епидемиолошке ситуације све чека. Изградњом додатне и реконструкцијом постојеће зграде, биће могућ рад у једној смени, што ће донети много боље услове за рад.

- Ова престижна образовно-васпитна установа данас броји 579 ученика, 62 запослених 49 у настави и тринесторо у ванаставном кадру. Значај Благоја Јовановића и његове супруге Стане-Цаке је немерљив. Својим чином они су почели величанствену мисију коју школа наставља да остварује током свога рада. Школа и данас представља непресушни извор и расадник интелигенције, културе, талентованих и образованих младих људи којима се Аранђеловчани с правом поносе - истиче Игрутиновић, који је уједно и професор енглеског језика и књижевности са 40 година искуства у образовању. У овој престижној установи, он је већ 24 године, а од када је на месту директора (2014), понео је одговорност за достизање највиших стандарда у раду школе и промовисању општих гимназијских вредности о чему најбоље говоре успеси ђака.

О овој образовној установи писао је и професор Радомир Рашко Јовановић који је био уредник монографије „Гимназија у Аранђеловцу“, изашле поводом 70 година постојања и многи други. Поводом великог јубилеја у припреми је трећа монографија о Гимназији у Аранђеловцу која ће обиловати подацима и сећањима. Било је планирано да од почетка ове године буде организовано низ активности - предавања бивших ученика, гостовања глумаца, целовечерњи концерт хора Гимназије, изложбе различитих радова уметника који су били полазници Гимназије и слично. Међутим, све је отказано, као и централна свечаност. Свечана Академија биће организована кад буду били стечени услови, па макар то било и следеће године, обећава директор Гимназије.

Весна Проковић

Чувени професори аранђеловачке Гимназије - Десанка и Милорад Марковић

Крајем августа 2020. године напустила нас је још једна легенда Гимназије „Милош Савковић“, Милорад Марковић, професор физике.

Професор је дошао у Аранђеловац крајем шездесетих година, као момак. Од почетка је предавао физику, што су гимназијалци тих генерација овековечили надимком Физа, а каснијих Флукс. Важио је за културног, мирног и врло стручног професора. Увек у опегланом оделу, брзог али достојанственог хода, мало „несташне“ фризуре, изгледом је подсећао на „старинског“ професора. Како је физика била међу основним предметима природно-математичког смера, то су предавања професора Марковића била конципирана на начин да разумемо како се прилази теми и како се ништа не учи напамет, већ знање развија кроз процес учења.

Други важан предмет је била хемија. Предавала га је професорка Десанка Бошковић. Родом из Аранђеловца, из Цигамале и сама некадашња ученица аранђеловачке Гимназије. Ониска девојка, бујне косе, разговорљива и са ђацима и са колегама. Врло често, поред предавања и пропитивања, на часовима је било разговора и о другим, животним стварима, о анегдотама из професоркиних гимназијских и студенских дана. Како је по природи ствари познавала већину наших родитеља, све је то чинило да је Десанка, или од миља Десица, доживљавана као рођака.

И како време, место или судбина удесе, Милорад - Мића и Десанка - Десица постали су брачни пар Марковић. Према причи једног од њихових колега, Мића је Десицу запросио уз чоколаде са врло романтичним натписима на омотима „Само ти...“ и „Волим те...“.

Професор је све више постајао Аранђеловчанин и неретко могао се срести на путу према Циганмали, како носи цегер пун којечега својој ташти, која је говорила, да је поштује као своју мајку. Добар човек.

Добили су два сина, о којима смо, безмало све знали, док смо били у Гимназији. Одгајили су их у васпитане, часне и вредне момке.

Професорка се преселила у вечност, после болести. Професор је наставио живот сам. Синови нису живели у Аранђеловцу. Врло виталан, свежег памћења и оног свог брзог хода, свакодневно се могао срести на улици у шетњи. При поздраву, никад није пропустио да се „мало поразговара“.

На брачни пар Марковић, остало је лепо и трајно сећање.

Љиљана Б. Бошковић

* * *

Милорад Марковић рођен је 9. јуна 1935. у селу Варна код Шапца. Похађао је шабачку Гимназију и дипломирао на Физичком факултету. У Гимназији «Милош Савковић» провео је цео радни век - од 1966. до 2000. године, предавао је физику али и неке друге предмете (астрономија, електроника). Ту је упознао и Десанку, а на њихово венчање 1969. године, дошла су њихова два одељења. Преминуо је 25. августа 2020. године.

Десанка Марковић рођена је 7. октобра 1936. године у Аранђеловцу, тачније у Циганмали, у познатој врбичкој породици Бошковић, од оца Живомира и мајке Љубице. Похађала је аранђеловачку Гимназију и дипломирала на Хемијском факултету. И она је у Гимназији провела цео радни век. Од 1964. до 1991. године, предавала је хемију и сродне предмете. Преминула је 6. јуна 2007. године.

Иза себе су оставили два сина, Мирослава (1970) и Славишу (1975) који су данас доктори наука. Мирослав је дипломирао на Енергетском одсеку Електротехничког факултета у Београду, а докторирао је информатику на ЕПФЛ у Лозани. Славиша је завршио информатику на Факултету организационих наука у Београду, а докторирао такође информатику на ЕПФЛ у Лозани.

Весна Проковић

Мој најтежи гимназијски дан

Током четири гимназијске године, као што то најчешће бива, било је и тежих дана али више оних лепих који се памте, а понајвише оних обичних, свакодневних, који се брзо забораве. Међу теже убрајам сваки четвртак када смо по распореду имали двочас математике, са којом сам тих година био на ратној нози. Заправо, знао сам беспрекорно геометрију, али ми је аритметика, још више алгебра, била слаба страна. Наш професор Александар Трајковић, велики козер, човек грохотног и раскошног смеха, био је јако стегнут у оцењивању те нам је тројка из математике била „мислена именица“. Да моје муке буду веће, наш Трајко, како смо га звали, сматрао је да је алгебра главно јело, а да је уз њу геометрија само јефтина и посна чорба која је најчешће у „прошћу завршавала“.

Ипак мој најгори дан није био ђачки већ професорски и то онај први, почетни. Тог ведрог и сунчаног 24. септембра 1974. године обукао сам небо плави џемпер, за који сам умислио да ми лепо стоји и фармерице за које сам путовао дан и две ноћи до тршћанског Понте Роса. Мајка ме је саветовала да обучем одело, али имао сам само оно матурско, црно, које једва да сам још једном носио на некој свадби и које мени, двадесетчетврогодишњаку, никако не пристаје.

Кад сам пошао, још доле на Ђунису, осетио сам велику зебњу и нелагоду, а трема, та моја верна испитна пратиља, са сваким кораком била је све већа и већа. У познату и драгу зграду наше Гимназије запутио сам се, како и доликује мом новом статусу, на доњи професорски улаз. Али, незгода, врата су била закључана. Освртао сам се около, вирио на горња стакла улазних врата. Куцао сам, у почетку тише па све јаче, те се у једном тренутку на врху кратког степеништа појавила дежурна ученица. Одмерила ме је и нешто гласно и ауторитативно проговорила, а руком ми енергично дала сигуран знак да треба да изађем из дворишта на улицу, па да са горње стране дођем кроз ученички улаз. Повређен неочекиваним поступком, „подвио сам реп“ па тако и учинио. Убрзо сам се

нашао у канцеларији са намештајем у дуборезу, код директора Алојза Хочевара, човека анђеоске доброте и племенитости. Наш драги Лојзи, професор музике и мој разредни старешина у основној школи, искрено се обрадовао мом доласку. Прелете погледом мој небо плави стајлинг, али ми не рече ништа. У ствари, рекао ми је да ћемо заједно ући у свих пет одељења и да ће ме он представити ученицима.

И тако нас двојица кренемо на мој први час у II-1 које је било смештено у најмањој ученичкој званици званој „аутобус“. Ова просторија се када сам ја био ђак није користила за наставу али се сада, силом прилика, нашла у тој функцији. Директор је ушао у тај оскудни простор, али за мене већ није било места, те сам остао у полу отвореним вратима. Представио ме је бираним, топлим речима и на крају закључио да сам био ђак ове школе, да сам недавно завршио факултет и да ми је ово почетак, а да они треба да ми помогну да би овај заједнички посао што успешније обавили.

Ову поруку је ученица која је седела у првој клупи буквално схватила па чим сам отворио дневник стави прсте на место где је требало да упишем час. Жестоко повређен њеним гестом, ипак сам смогао снаге да процедим једно тихо: "Хвала".

На том месту «пеликан», налив перо које сам недавно добио као поклон, још више наружи мој иначе нечитак рукопис. Коначно почињем моје прво предавање, али већ после неколико унапред смишљених пригодних реченица приметим да један од момчића из задњих клупа упорно држи подигнуту руку. Покушао сам да га игноришем, али он не одустаје. Најзад, прозовем га, а он изговори нека два женска имена која ми баш ништа нису значила. Размишљам грозничаво шта би могло бити док ту паузу не прекиде моја помоћница из прве клупе: «Нису на часу па да их упишете.» Њен прстић се хитро, а непогрешиво нађе негде сасвим десно у дневнику.

На другом часу ми је било неупоредиво лакше јер је ученица била уобичајене величине, а ја већ прекаљени почетник. Дневник ми више није био нека гломазна и непозната књига. Али невольја ме

је чекала већ на великом одмору који сам, као ученик, обожавао. Директор ми рече да ће ме представити и у следећим одељењима па да се нађемо код професорске зборнице. Ту сам се и позиционирао у пространом ходнику и уредно, готово нападно, јављао свим мојим бившим професорима. Већина њих ми је прилично незаинтересовно климала главом или промрмљала неко безбојно: "Добар дан". Жељно сам ишчекивао да се појави Славко Митић, професор ликовног, са којим сам се боље упознао током честих кафанских дружења. Али Славка нема па нема, те се осмелим да уђем у зборницу. За дугачким столом је било неколико слободних места, али се нисам усудио да негде седнем прибојавајући се да некоме не заузмем место те сам се определио да одстојим и прочитам све што пише на огласној табли. Из тог проучавања табле трже ме резак женски глас и још оштрији поглед: «А кога ти чекаш?». Збуњен и затечен, покушах да кажем да чекам директора Хочевара. «Па чекај га у ходнику», пресече ме у попа реченице. Као покисао изађем поново у пространи ходник, а те очи беху неке сиво плаве боје, баш онакве какве ми Срби замишљамо да их имају Рускиње. И била је рускиња.

Прођоше некако и преостала три часа, а ја као лимун исцеђен, кретох кући. На излазу ме сусрете мој комшија Мија, годинама домар, а страстан пецарош што дане и ноћи проводи на Гарашком језеру.

У пролазу пита: «А шта ти овде данас јуриш?»

«Пецам», одвратих ја у истом стилу.

«Пецај, али немој на професорски излаз».

Проф. др Добривоје Михаиловић

100 година КУД-а "Абрашевић"

Од оснивања УРУГ "Абрашевић" 1920. године друштво је имало континуитет деловања, изузимајући године II Светског рата.

Завршетком ратних операција "Абрашевић" је добио статус градског културно уметничког друштва са свим обавезама које је тај статус подразумевао. Абрашевић није само учествовао на свим градским манифестацијама, већ му је увек повераван задатак креирања и извођења уметничког програма. Захваљујући великом броју чланова из кога је произашао изванредан квалитет Друштво је у периоду од 1945. до 1985. године у правом смислу те речи било креатор културног живота нашег града. Скоро је немогуће наћи иоле талентованијег Аранђеловчанина који се није доказао у позоришним, хорским, оркестарским, вокалним, фолклорним или књижевним активностима, па зато не чуди тако велики број афирмисаних уметника пониклих и школованих у "Абрашевићу". Излишно је говорити колико су они допринели афирмацији нашег града и државе и поменућемо неколико истакнутих чланова: Живан Сарамандић, Тања Бошковић, Даница Максимовић, Марко Тодоровић и други.

Кроз дуги низ година посетили смо и презентовали нашу традицију и фолклор. Истакли би турнеје по Русији, Шпанији, Немачкој, Тунису, Италији, Израелу, Палестини, Чешкој, Словачкој, Француској, као и свим бившим Југословенским републикама.

Културно уметничко друштво "Абрашевић" тренутно има 250 чланова, финансира се из буџета Општине и као најстарија институција у општини Аранђеловац спремно је дочекала 100. рођендан!

КУД „Абрашевић“

КАКО СУ ПОТРОШЕНИ "КЊАЗОВИ" МИЛИОНИ

Две деценије од приватизације компаније „Књаз Милош“

Пре двадесет година, 21.12.2000. одлуком Министарства за власничку трансформацију Републике Србије, прихваћен је програм продаје ДП „Књаз Милош“ и тада је отпочео упис бесплатних акција у првом кругу својинске трансформације.

Златна грозница је месецима и годинама „тресла“ Аранђеловац, све до краја 2004. године, када је „Књаз Милош“ преузео инвестициони фонд ФПП „Балкан лимитид“, регистрован на Кајманским острвима. Нови власници откупили су више од 58 одсто акција уз понуђену највећу цену у другој понуди од 23.000 динара по акцији. У знак добродошлице, нови власник је сваком од 1713 запослених радника исплатио по 1000 евра у бруто износу.

Рачуна се да је на рачуне преко 5000 акционара широм Србије и Црне Горе, уплаћено преко 54 милиона евра. Преко ноћи, радници „Књаза“ и остали акционари постали су милионери. У почетку они су били раздрагани, али су, после неколико дана, осетили на својој кожи да ни „милионер“ није баш лако бити.

Највећа јагма владала је за куповину станова у Београду и Новом Саду, апартмана и викендица на Копаонику, Златибору и Црногорском приморју, затим луксузних аутомобила, беле технике и друге потрошне робе. Како су милиони дошли, још брже су „нестали“. На прсте једне руке се могу избројати „минералци“ који су новац уложили у отварање сопствених фирм. Пропуштена је велика шанса да се милиони евра уложе у оснивање малих и средњих предузећа. Чини се да су најпаметнија улагања имали земљорадници, а њих је било више од 200, који су имали срећу да добију обvezнице „Књаза“. Многи су купили нове тракторе и другу механизацију.

Осим радника и пензионера „Књаза“, бесплатне акције могли су да добију и запослени у државним службама, просвети, здравству и осигурани пољопривредници. Сви су искористили „благодети социјализма“ и зарадили лепе паре од продатих акција.

Занимљиво је истаћи, да 134 власника нису хтели да продају своје акције ФПП „Балкан лимитиду“ и у своје џепове ставе преко 7 милиона динара. Стотинак радника „Књаза“ остало је без акција и пара својом немарношћу. Тако је један шофер био лењ да замени лично карту и изгубио 2,5 милиона динара.

Евро-грозница је дошла и прошла. У Аранђеловцу се и данас тешко живи. Од некадашње 23 успешне фирме, добро послују њих неколико, док су остале отишле под стечај.

Бора Његован

(Прес-центар „Књаза“ у времену његове приватизације)

*Годинама је "Књаз Милош" био понос града:
Генерални директор Раденко Марјановић прима
златну медаљу за квалитет, Брисел 1996. године*

С В О Ј И Н С К А Т Р А Н С Ф О Р М А Ц И ЈА

Одлуком надлежног Министарства за власничку трансформацију Републике Србије прихваћен је програм трансформације нашег предузећа, усвојеног на скупштинском заседању ДП "КЊАЗ МИЛОШ" 21. децембра 2000. године, и донет оверени ЈАВНИ ПОЗИВ за упис акција у првом кругу својинске трансформације - објављеном у Службеном гласнику Републике Србије (бр. 3) од 22. јануара 2001. године (стр. 27-28), којега овом приликом, ради што потпуније информисаности, достављамо запосленима и пензионерима КЊАЗА на увид, са напоменом да ће се УПИС БЕСПЛАТНИХ АКЦИЈА У ПРВОМ КРУГУ СВОЈИНСКЕ ТРАНСФОРМАЦИЈЕ "КЊАЗА" ВРШТИ СВАКОГ РАДНОГ ДАНА ОД 7 ДО 22 ЧАСОВА У КАНЦЕЛАРИЈИ БРОЈ 45 У УПРАВНОЈ ЗГРАДИ "НОВОГ ПОГОНА" У ТРАЈАЊУ ОД 30. ЈАНУАРА ПА ДО 27. ФЕБРУАРА 2001. ГОДИНЕ, уз неопходна документа: важећу личну карту и уверење о држављанству.

* * *

"На основу члана 17. Закона о својинској трансформацији, члана 203. Закона о предузећима, члана 19. Закона о хартијама од вредности, као и Одлуке о издавању и продаји акција у поступку својинске трансформације коју је донела Скупштина ДП "КЊАЗ МИЛОШ", Аранђеловац, на седници одржаној 21. децембра 2000. године, упућује се

Ј А В Н И П О З И В

ЗА УПИС АКЦИЈА У ПРВОМ КРУГУ СВОЈИНСКЕ ТРАНСФОРМАЦИЈЕ; Емитент: ДП "КЊАЗ МИЛОШ", Аранђеловац. Матични број: 07347383. Делатност: 15981 - производња минералне воде. Број регистарског улошка суда: Привредни суд у Крагујевцу, број I - 921-00. Правни претходници: "БУКОВИЧКА БАЊА" - Аранђеловац.

Укупна вредност друштвеног капитала који се власнички трансформише по одредбама Закона о својинској трансформацији утврђена је као ревалоризована вредност од дана процене која је верификована решењем Дирекције за процену вредности капитала број 933/98-1-2 од 29. октобра 1998. године, до дана доношења Одлуке о издавању и продаји акција у поступку својинске трансформације износи 208.457.000,00 нових динара. Величина предузећа: ВЕЛИКО. Број запослених: 1.713. Модел и начин трансформације: трансформација по аутономному поступку, у првом кругу - бесплатна подела акција. У првом кругу својинске трансформације ДП "КЊАЗ МИЛОШ" емитује 219.255 акција појединачне номиналне вредности 3.000,00 нових динара по основу уписа, и то у висини 60% од вредности друштвеног капитала који се трансформише, што износи 657.765.000,00 нових динара. Акције које се уписују у првом кругу својинске трансформације су редовне акције, гласе на име и могу се преносити без ограничења. Право на акције по овом позиву имају: запослени, раније запослени и пензионери - држављани СРЈ за сваку пуну годину радног стажа код предузећа и установа са седиштем на територији Републике Србије, осигурали земљорадници за сваку пуну годину стажа осигурава и неосигуруани земљорадници до просечне номиналне вредности акција које остварују осигурани земљорадници, и то за сваку годину на акције чија је номинална вредност 400 ДЕМ у динарској противувредности, тј. 12.000,00 нових динара по курсу 30,00 нових динара за 1 ДЕМ на дан доношења одлуке.

Од мисачких ливада до пејсмејкер чаробњака на чикашком асфалту

Аранђеловчанин Саша Војчић проглашен је ове године за најбољег радника у највећој компанији медицинске опреме „Медтроник“ у Чикагу и постао члан Светске докторске организације електрофизиолога (FIRS) иако по образовању није доктор. Захваљујући његовом слободном размишљању и вери у борбу непрестану, унапредио је и побољшао технологију најсавренијег изума у медицини који продужава људски живот

Када је пре двадесет година, као дипломирани економиста Више економске школе у Новом Саду и економиста фабрике воде „Књаз Милош“ отишао у Америку извукавши зелену карту на путрији америчке Амбасаде за супругу, сина који је тада био на путу и себе, није ни слутио шта ће се десити две деценије касније.

Саша Војчић, данас живи у Чикагу са супругом Слађаном и сином Петром. До скора је био запослен у највећој светској компанији за медицинску опрему „Медтроник“ као виши клинички специјалиста и један од најбољих стручњака за пејсмејкере, а од скора је прешао у другу фирму „Абот“ која се такође бави истим пословима и у којој ради са истим звањем.

Овај Аранђеловчанин, данас уважени електрофизиолошки технолог, ове године је проглашен за најбољег радника у дистрикту Чикаго. За ово престижно признање, био је предложен од стране својих старијих колега. За лауреата награде за допринос људском благостању применом биомедицинског инжењеринга за ублажавање бола, оздрављење и продужење живота, како пише на овој медаљи, анонимно је гласало 54 запослених из чикашке области. Признање му је уручио Омар Ишрак, генерални директор медицинског гиганта „Медтроник“ који послује у 118 земаља широм планете. У рекордном времену, стигло је и унапређење у вишег клиничког специјалисту.

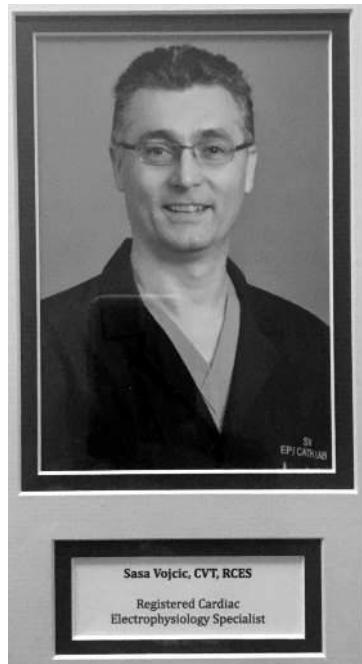

Недуго затим, овог пролећа изабран је и за почасног члана Светске докторске електрофизиолошке организације (Fellow of Heart Rhythm Society) и тако постао један од малобројних стручњака на свету који испуњава изузетно строге услове, а да при томе није доктор по образовању.

- На предлог доктора Рода Пасмана, кардиолога са Универзитета "Норт Вестерн" који је током лета 2019. одржао предавања и у Београду, поднео сам захтев за пријем у почасне чланове Светске електрофизиолошке докторске организације (ФХРС). Имао сам чак дванаест препорука њихових чланова и испуњавао изузетно строге услове који поред положених стручних испита укључују минимум од пет година истраживачког рада на Универзитету и објављене стручне радове. После три месеца већања, комисија од пет најеминентнијих светских кардиолога и аритмолога, донела је одлуку да се и моје име уврсти у групу ове уважене господе. Ово је круна моје каријере о којој сам маштао још пре петнаест година. Довде сам корачао полако - корак напред, два назад, па два унапред, један назад. Драго ми је да су моји родитељи доживели мој успех јер су одувек сматрали да сам искористио само минимум својих способности, каже Војчић.

Да је неким случајем рођен у Америци, Војчић би вероватно већ давно био доктор, а да је остао у Србији, његова животна прича не би била ни приближна овој данашњој. После ових признања и појављивања на листи привилегованих чланова Светске организације за лечење срчаних аритмија, пословне понуде почеле су да пљуште, тако да је одбио послове у Абу Дабију, Јоханесбургу и још многе друге. Ипак, жеља му је да се врати у своју земљу и своје стечено знање и искуство подели са својим сународницима.

- План је реалан и одржив јер, уколико би била отворена фабрика за пејсмејкере у Аранђеловцу, Београду или било где у Србији, запослили би 200 до 300 високо стручних људи са преко хиљаду долара плате на месечном нивоу, а производња је чиста и могла би да буде смештена и на градском подручју. Цена пејсмејкера је велика што би била огромна благодат за државни буџет. Још само да постоји жеља инвеститора или државе, открива Војчић.

Признање Меджроника
за најбољег радника
(слика горе)

Први јарк North Western Универзитета у Чикагу,
(Саша Војчић, трећи с лева на десно)

Његов успех скоро да потврђује амерички национални етос, познатији као „амерички сан“ који подразумева могућност за свакога у складу са способностима, али долазак довде уопште није био лак. Пут од чувене фабрике минералне воде „Књаз Милош“ до данашњег статуса, био је поприлично дуг, изузетно тежак, пун неизвесности, различитих послова и непредвидивих околности.

Саша Војчић, рођен је 2. фебруара 1970. године у Аранђеловцу и потиче из велике и познате врбичке и мисачке фамилије Војкана, пореком од Васојевића. Као полазник Вишке машинске школе у Чачку, а после и економиста у некадашњем гиганту „Књаз Милош“ променио је више различитих занимања, од магационера до референта лабораторије за спровођење ИСО 9001 стандарда, па су му знања из ове области касније била од велике помоћи. Долазак у Чикаго, донео је галерију невероватних занимања којима се бавио. Од изградње монтажних хала, када је због невероватног физичког умора и преспоре вожње на аутопуту морао да плати саобраћајну казну, преко рада на стругу, послова инсталатора кабловске телевизије, возача лимузине, молераја, првог озбиљнијег посла у фабрици за прављење машина за паковање лекова и после две године, првим стеченим правом на лечење, па све до прве озбиљније повреде на рекреативном баскету када је покидао све лигаменте на десној нози и првог боловања. Тада је схватио да амерички послодавци не подносе запослене на одсуству, чак и кад је неплаћено. Скрхан том информацијом, случајно сазнаје да на бироу рада има право на социјалну помоћ. Тамо, поред бројних брошура, наилази на информације о могућим преквалификацијама и управо ту закључује да је најисплативије и најбезбедније професију везати за медицину, присећа се Војчић.

- Игром случаја или Божијом вольом, мој тадашњи цимер почeo је да се забавља са девојком која се спремала да упиše двогодишњу школу за техничара ултразвука. У Сједињеним Америчким Државама медицина је другачије организована јер они који желе да постану доктори морају да уложе много средстава. Тако сам пошао у школу за ултразвук срца. Пун ентузијазма нисам ни размишљао колико проблема ћу да имам због непознавања стручне терминологије на енглеском. Имао сам срећу да ме је

професор позвао на разговор јер је према резултатима првог теста схватио да је мој проблем лежи у недовољном познавању језика. Захваљујући његовом разумевању, добио сам другу шансу, повратио самопоуздање, полагао регуларно испите, постао најбољи студент на крају прве године и добио звање кардиолошког техничара, објашњава Војчић. Тако је почела медицинска каријера чија путања у том тренутку није могла да се предвиди. Захваљујући трогодишњем послу у једној компанији која обрађује ЕКГ резултате за докторе широм Америке и препоруци руског лекара са којим је радио, у септембру 2005. године добија посао на Чикашком универзитету. Током пет година проведених тамо, имао је прилику да у лабораторији тестира прототипове нове опреме које произвође медицински оријентисане компаније.

- Ту сам сам могао да склапам различиту технику од расходованих уређаја и дошао на идеју да се уградња пејсмејкера преусмери на нов начин, такозвану „His bundle“ уградњу, што значи стимулација срца коришћењем природног нервног пута причвршћивањем жице пејсмејкера у „хис бандл“ уместо у миокардијум доњег дела десне коморе. Водећи професори су тада одбацивали моју идеју, али су је млади доктори, тада на специјализацији, касније раширили. Тако сам ја „посејао семе“ ове технике која данас још напредује, истиче наш електрофизиолошки технолог.

После настављеног школовања и новостеченог сертификата за техничара ултразвука, рад је наставио у „Амида Хоспитал Хинсдејл“ у априлу 2010. године као асистент менаџера коронарне јединице. Са два запослена доктора и изузетним тимом стручњака, оформили су одличан центар за лечење срчаних аритмија. У септембру 2015. године добија посао у Универзитетској болници „Норт Вестерн“ која је међу 15 најбољих у свету и на своју иницијативу, полаже први део ЦЕПС-а докторског специјалистичког испита. Тиме му углед скаче, па бива изабран у тим који први у САД-у убрађује бежични пејсмејкер 2016. године. Занимљиво је да су у Америци, због строгих услова кроз које произвођачи трајног водича срчаног ритма пролазе, ове операције почеле касније него у Србији.

Необична животна прича Саше Војчића лежи у томе да је успео да добије титулу Светске организације доктора електрофизиолога, а да није ни универзитетски професор, ни асистент, ни магистар и утолико је његов успех несвакидашњији и вредан приче. Као уваженог научног сарадника, чикашки доктори га често зову због савета јер размишља „out of box“ (ван кутије), то јест, неконвенционално. Као члан ФХРС-а стекао је право да присуствује затвореним седницама где се дискутује о новим начинима лечења. Иначе, у овој организацији има још неколико Срба који су међу члановима, али то су доктори који су завршили Медицински факултет у домовини, а специјализацију наставили у Америци.

Зреле године, Саши су донеле упорност коју у младости није имао, а огромна подршка, лежи у његовој породици. Супруга Слађана, девојачко Шарчевић, рођена је 12. фебруара 1971. године у Аранђеловцу. Основну и средњу школу завршила је у родном граду, а дипломирала психологију на Филозофском факултету у Београду. Због мужевљевих снова, напустила је посао психолога у аранђеловачком РХ заводу који је волела и у Чикагу, ушла у фармацеутске воде, којима успешно плови. Син Петар је успешан студент. Васпитаван је у традиционалном духу да чува своје породично наслеђе и српске корене.

Војчић верује да ће из његове животне приче, неко наћи инспирацију да може да овлада својим животом и да се искаже чак и када око њега све говори супротно. Упорност се исплати упркос свим лошим околностима, истиче Саша, позивајући се на Његошеву мудрост и веру у борбу непрестану.

Весна Проковић

Икона Заштитница града Аранђеловца и свих житеља

Икона Светог Арханђела Гаврила, заштитника града Аранђеловца, настала је у јануару, непосредно пред Литију подршке за очување светиња у Црној Гори, која је у Аранђеловцу одржана 1. фебруара 2020. године. Сплетом околности, икона се нашла на челу литије и баш у мојим рукама, што је учинило да будем још поноснији што сам био део тог светог сабрања и што сам као иконописац могао да дам лични допринос.

На икони су приказани симболи града Аранђеловца, све оно по чemu смо чувени. У првом плану налазе се Врбичка, Буковичка и Петропавловска црква, као три стуба духовности наше општине. Између њих, смештени су значајни објекти наше архитектуре - хотел Старо здање и Бивета, као и први солитер у нашем малом месту. Насликао сам и Споменик из центра града као и чувену Мештровићеву Сфингу која се налази на улазу у Парк, по којима је град под Букуљом надалеко препознатљив.

Други план красе планина Букуља, пећина Рисовача и Парк Буковичке Бање. Целу композицију наш Заштитник закриљује и штити.

На овај чин надахнула ме је љубав према мом родном граду, коме сам се овако, бар делимично одужио за свесрдну подршку коју ми је пружао свих ових година.

Немања Лазаревић

НАЈЛЕПШИ ЗАНАТИ СРБИЈЕ - ОПАНЧАРСТВО

Једини опанчар у граду под Букуљом

Почетком протеклог века у Аранђеловцу је било педесетак опанчарских радњи, а данас ради само Саша Стошић

Аранђеловчанин Саша Стошић (1973) пуних седамнаест година је радио у предузећу „Шамот Рудник“. У подземном копу Врбица, обављао је дужност јамског електричара. Овај тежак посао напустио је уз малу отпремнину, 2005. године.

„Моја фирма дошла је на просјачки штап, као и многе друге у процесу реструктуирања или приватизације. Мој отац Милорад завршио је обућарски занат и у кућној радиности израђивао опанке и поправљао обућу. Уз њега сам научио тај занат, за који многи кажу да је један од најлепших заната старе Србије“, прича Саша Стошић.

Почетком прошлог века у Аранђеловцу је било педесетак опанчарско-обућарских радњи. Опанчари су подно Букуље међу првима у Србији формирали синдикат и борили се за своја угрожена права.

„Самосталну занатску радњу „Саша С“ основао сам 2008. године. Опанак није лако направити. Уз знање и вештину, потребно је доста смирености, јер се све ради ручно. За израду паре опанака, потребно је више сати стрпљивог рада. Израђујем их од говеђе и свињске коже. У етно стилу правим и минијатурне опанчиће и оне велике за украс. Цена једног паре опанака за културно-уметничка друштва је око 3000 динара, а за туристе и друге муштерије нешто је скупље. Услуге за поправку ципела коштају од 500 динара па навише, а сувенири су од 400 динара по комаду“ објашњава Стошић.

Шумадијски опанци које израђује Саша, отишли су у многе земље света, чак до далеке Аустралије. Највише су их куповали наши гастарбајтери за успомену на родни крај или за тамошња културно-уметничка друштва. Још само пре неку годину, овај занат који данас изумире је много обећавао. Данас већ није баш тако.

„Опанке су до скоро највише куповали наши грађани који раде у Немачкој, Аустралији, као и они који живе у бившим републикама Југославије. Остварио сам успешну сарадњу и са Туристичком организацијом Аранђеловца и власницима занатских радњи који производе сувенире и то како на изради, тако и на заједничком пласману производа. Међутим, ове године све је пошло по злу. Због пандемије вируса КОВИД 19, све је стало. Година је изузетно тешка и посао је практично у изумирању. Ове године нисам продао нити један једини опанак“, објашњава Саша.

Његова радња, налази се у главној аранђеловачкој улици Књаза Милоша 30А. Кућа у којој су од давнина смештене опанчарске радње, изграђена је још 1860. године и под заштитом је Завода за заштиту споменика културе у Крагујевцу.

Стошић је данас, више него икада, забринут за опстанак делатности којом се бави, јер је дошло време када нема никакве потражње. Можда после епидемије дође неко боље време за овај чувени занат, јер историја нам говори да искушења постоје свуда, па чак и у области заната.

Бора Његован

Садашњи изглед опанчарске радње

Мајстор Саша Стошић у својој радњи

Друштво „Кнегиња Зорка“ у Аранђеловцу

Основано је марта, 1924. године као Културно-национално друштво „Кнегиња Зорка“. Основале су га београдске госпође као успомену на Кнегињу, желећи на тај начин да наставе њен хуманитарни рад. На Калемегдану је друштво 1926. године подигло први споменик жени у Србији, Кнегињи Зорки рад вајара Стаменка Ђурђевића. Друштво је радило до 1941. године, а споменик је уклоњен након Другог светског рата.

У Аранђеловцу је основан Пододбор друштва, марта 1930. године на иницијативу Даре Атанасијевић. У хотелу „Српски краљ“ је 11. децембра 1931. године Пододбор у Аранђеловцу приредио своју традиционалну забаву. У оквиру прославе организовани су концертни програм и лутрија. Друштво је тада имало 140 чланова.

У првој години рада, већ су постигли успех школујући два ђака у Београду. Помагали су и сиромашним студентима и студенткињама, као и свима којима је помоћ требала, а највише радницима који су остајали без посла. Забави су присуствовале и чланице главног одбора г-ђе Узен Марковић и Лозанић, Велимировић и Јуртовић. План друштва је био да 1925. године отворе Клинику за сиромашне породиље у Аранђеловцу. Председница друштва била је Дара Атанасијевић, потпредседник Хермина Стефановић, а секретар Јела Стојановић. У Управном одбору су биле Гина Миловановић, Дара Недељковић, Дара Константиновић, Косара Матијашевић, Јелисавета Петровић. Председница Надзорног одбора била је Ружа Станић, чланице Вука Костић, Ната Михаиловић и Ана Поповић. У Соколском дому одржана је 6. априла 1933. године, трећа годишња скупштина, на којој се говорило о плановима за наредну годину. Почела је одавањем поште сенима заштитнице друштва и читањем телеграма председнице Главног одбора из Београда. На скупштини је изабрана нова председница уместо Даре Атанасијевић, Ружа Станић, супруга трговца Тике Станића. На Опленцу 14. новембра 1934. године ученице Домаћинске и Занатлијске школе са друштвом „Кнегиња Зорка“ из Аранђеловца одале су пошту и поклониле се гробу трагично настрадалом Краљу Александру

Првом Ујединитељу. Дочекане су од Одбора друштва у Тополи и њихове председнице Вишке Јанковић. Председница Друштва Ружа Станић и управница Домаћинске школе Рада Васиљевић водиле су девојчице обучене у шумадијску народну ношњу.

Културно-хумано друштво „Кнегиња Зорка“ је 1937. године имало 108 пододбора, а председница је била Мица Јовановић. Друштво је уложило велики труд да се што више сеоске омладине обучи савременом домаћинству и неком занату. Оснивали су занатске и домаћинске школе у којима су их подучавале везу, шивењу, кројењу, кувању, прављењу уметничких предмета и сл. Материјално су помагали омладину по селима и градовима, подизали многе домове, дечија обданишта и стручне школе за образовање. Облачиле су и храниле хиљаде сиромашне деце¹.

(Текст из новина *Правда* из 1931)

Приредила Жаклина Милановић

„Књегиња Зорка“ у Аранђеловцу

Чланице Друштва „Књегиња Зорка“ приликом изleta код Спомен школе у Орашицу.

¹Новине „Правда“, 12. децембар 1931. година, бр. 345, страна 4; „Правда“, 8. април 1933. година, стр. 7; „Време“, 15. новембар 1934. године, страна 2. „Време“, 13. децембар 1936. године, страна 5. „Правда“ 10. новембар 1937. године,
<http://www.tvorac-grada.com/velikani/zorka.html>

Заборављена аранђеловачка породица Марковић са Рудника

Имала сам срећу да сам одрастала поред својих прадедова, пррабаба, дедова и баба који су поживели дugo. Слушала сам уживајући у њиховим анегдотама, причама, њиховим судбинама. Они су, поред мог супруга Ивана заслужни што сам почела аматерски да истражујем. Владета Коларевић, наш истакнути публициста, једном приликом ми је рекао: «Ћеро, не знам шта је Бог наумио са тобом, али нешто јесте. Пиши!».

Истражујући порекло породице мого супруга, дошла сам до података, да је позната породица Марковић која је оставила велики траг у овом граду, више од 175 година кумовала породици Милановић. Сплетом несрећних околности, раним губитком родитеља и одласком потомака Марковића из Аранђеловца, мој супруг није знао ко је кумовао његовим прецима. Нажалост, старо кумство се окончало нашим венчањем. У жељи да очувам успомену на кумство, почела сам да истражујем и дошла до невероватних података. Ступивши у контакт са потомцима Марковића, сазнала сам да је већина њих сахрањена на Рисовачи. Уз помоћ запослених на градском гробљу Рисовача, у старом делу, пронашли смо њихове гробове.

Према наводима Милоја Т. Ракића на порталу „Порекло“, Марковићи на Руднику живе у насељу Звезда где су живели пре долaska у Буковик. Породице Ивковићи, Ђорђевићи и Марковићи су од старија једна фамилија. Дошли су из Сјенице од Суводола за време Првог српског устанка због убиства Турчина. Да би заварали траг Турцима променили су и славу. Славе Аранђеловдан, а стара слава им је била Света Петка. Први који је дошао у Аранђеловац је Милан Марковић. Аранђеловчани су га прозвали Рудничанин јер се доселилио са Рудника, а касније су његови потомци били познати по надимку Рудник. Потомци Марковића живе широм Србије, али и у иностранству. Њихових рођака има и на Руднику.

Милан је био угледни трговац и модни абаџија који је правио одела, јелеке, либаде па чак и венчанице. Код њега је занат учио Павле, отац Илије Михајловића, али и многи други¹. Кумовао је на венчањима и крштењима осим породици Милановић из Буковика и породицама Јешовић из Аранђеловца, Минић, као и породици Думовић. У књигама рођених и крштених Буковичке цркве од 1880-1909. године, Милан се води као терзија из Аранђеловца, док је при крштењима у периоду од 1881-1886 године, као и у периоду од 1885 - 1887 године, уписан ван као трговац². На Ђунису, у некадашњој Улици Краља Александра број 14, налазила се кућа која је била у његовом власништву. Кућа је била на спрат и у њу се улазило са улице. Имала је два улаза, а водила се под бројем 14-16, док су у приземљу била два локала. Кућу је продао због дуга Милоју Станковићу, трговцу из Аранђеловца. На основу пописа житеља имовине у Аранђеловцу, стоји да је 1863. године он био терзија, да је стар 29 година, а супруга Петрија такође стара 29 година. Од имовине је пописана кућа са плацем, чаир и шљивик, а вредност имовине се процењује на 70 дуката³. Милан Марковић рођен 1834. године на Руднику, ожењен Петријом, рођеном 1834. године. У браку су имали сина Живана рођ. 1870 и ћерку Даринку (удата за Драгослава - Мајданца из Мајдана, власници виле *Мајданац* у Буковичкој бањи). Даринка и њен муж живели су код Народног позоришта у Београду, где су имали кућу, а у вилу *Мајданац* у Буковику, долазили су углавном током лета. Вилу су направили на плацу који су купили од Павла Милановића пред почетак Другог светског рата⁴. У телеграму упућеном 25. фебруара 1881. године г. Милану Глишићу и посланицима, као један од потписника предлога за укидање сеоских дућана био је и Милан Рудничанин, као и остали грађани варошице Аранђеловац.

¹М. Марковић-Лаф “Порекло и родослов фамилије Марковић на Руднику”, Горњи Милановац, 2005.

² Књиге цркве Буковичке Храма Свјатога Архангела Гаврила за уписивање рођених (1880-1909).

³ Гружица О. Лазаревић „Ђунис колевка Аранђеловца“, Народна библиотека „Свети Сава“, Аранђеловац, 2007.

⁴ Према казивању Љубице Илић.

Надгробни споменик
Милана Марковића - Рудничанина

На списку просветних добротвора о Св. Сави у Аранђеловцу 1883. године за „Фонд за набавку научних справа и потпору сиротих ученика школе аранђеловачке“, као приложник се наводи и Милан М. Рудничанин са прилогом од 10. динара. Умро је 4. маја 1896. године, а сахрањен је на Рисовачи у Аранђеловцу. О његовој супрузи немамо податке где је сахрањена.

Живан М. Марковић рођен је 1870. године у браку са Љубицом Плећевић из Гараша. Имали су петоро деце - Радмилу (1895-1949), удату у Смедеревску Паланку за Милана Марковића, Симеуна (1905-1925), Драгољуба рођеног 1897, Ружицу удату у Сомбор за Светозара Мандића и Петра рођеног 1907. године. Живан је био деловођа у Ђевђелији у Македонији, учесник ослобо-

дилачких ратова, Солунац¹. Његова жена Љубица, бежећи од ратног вихора са децом, преко Скопља и Марибора, бродом стиже до Корзике где је умрла и сахрањена 1916. године. Њихова деца као српске избеглице похађале су за време рата школу у Француској. Из књиге „Српске избеглице у Првом светском рату (1914-1921)“ налазе се и имена деце Живана Марковића, општинског деловође из Аранђеловца. Синови, Петар - који похађа други разред, Симеун - други и ћерка Ружица - трећи разред француске школе у Ансију². Син Драгољуб, ексхумирао је посмртне остатке мајке Љубице и пренео их са Корзике на гробље Рисовача да почива поред своје покојне деце која су рано умрла. Живан се, по угледу на свог оца бавио трговином, али је био и терзија. Касније је радио као кафеција и издавао хотел „Српски краљ“, а држао је и кафанду «Лондон» (касније кафана «Устанак»), коју су касније продали породици Плећевић. У непосредној близини испод Врбичке цркве држао је ткачницу коју је давао под закуп Чесима, а која је из непознатих разлога изгорела. Кућа им се налазила поред куће породице Јеше Анића у Аранђеловцу (данас се на том месту налази «Халк» банка, а кућу су продали потомци). У дворишту те куће је покојна Љубица засадила дрво дуд, запис. Кафанду „Српски краљ“ чији су били власници (садашња зграда старе Поште), су изгубили, јер су били жиранти једној породици, која није успела да врати дуг, па су дуг наплатили од породице Марковић³. Према изворима Буковичке цркве рођених и крштених од 1880-1909, Живан Рудник или Живан Марковић (уписивано је као Живан Рудник и као Живан Марковић), спомиње се као трговац у периоду од 1884 - 1899. године, 1894. године као терзија, а као кафеција од 1905-1907. године из Аранђеловца. У огласу у листу «Вечерње новости» из 1899. године рекламирао се сапун «Феникс» који се може купити у Аранђеловцу код трговца Живана М. Марковића⁴.

¹ Казивање Љубице Илић.

² Д. Бојић, „Српске избеглице у Првом светском рату (1914-1921)“, Завод за уџбенике, 2007.

³ Казивање Љубице Илић.

⁴ Драган Тодоровић, „У огледалу штампе“, Чин, Београд, 2000.

Једно време су живели у Београду, али је желео да са женом крај живота проведе у родном Аранђеловцу. У том периоду изнајмљивали су своју кућу у Аранђеловцу, па су због станара годину дана пред смрт живели са децом у кући Крахтисових. Живан је умро у својој кући што му је и била жеља, на Светог Луку 1940. године. Сахрањен је на Рисовачи, поред жене Љубице.

Драгољуб. Ж. Марковић рођен је 1897. године. У браку са Надеждом, родом од Видића из Добре код Голубца, имао је четири ћерке: Мирославу- Миру, рођену 1927. године (удату у Краљево за банкара Србочуба Зубића родом из Гњилана); Браниславу Брану, рођену 1930. године и удату за др инж. Константина Дамњановића у Београд; Љубицу Бубу (1934-2018) (удату у Београд за ветеринара Рајка Илића, а у браку су имали ћерку Александру-Сању). Буба је радила у Савезној установи за статистику у Београду; Милици - Мици, рођену 1936. године (удата у Чачак за електро-инжењера Момчила Мому Бојовића, имали су сина Драгољуба). Драгољуб је радио у Београду где је имао канцеларију код хотела «Москва» и службовао при управи града. Из Београда прелази да ради у Суд у Аранђеловцу као судски писар, где су га звали Драган Рудник. Умро је у Аранђеловцу у својој кући 1979. године, а његова супруга Надежда преминула је 1986. Сахрањени су на Рисовачи поред својих предака.

Драгољубов рођени брат Петар, завршио је Учитељску школу у Јагодини захваљујући свом старијем брату који му је помагао и школовао га. Као учитељ се запослио у Младеновцу где је и упознао своју будућу жену учитељицу Борку Аврамовић из Пожеге. У браку су имали два сина Владимира - Баћка рођеног 1935. године у Ђевђелији и Војислава - Војкана рођеног 1942. године. Из Младеновца су се послом преселили у Суботицу, где је Петар, који је био дефектолог, добио место директора Специјалне основне школе у Суботици, а жена Борка место учитељице. Њихови синови су били познати стонотенисери. У част једног од браће, назван је и Меморијални стонотенисерски турнир „Војкан Марковић“ у Суботици⁵.

⁵<https://www.subotica.com/vesti/odrzan-8.-memorijalni-turnir-vojkan-markovic-za-stonotenisere-juniore-i-juniorke-id21939.html>.

Владимир је живео у Суботици, Београду, Шпанији и Перуу, био је један од најбољих репрезентативаца Југославије у стоном-тенису. Освајач је многобројних титула. Имао је сина Петра и ћерке Ивану и Наташу. Умро је 1996. године у Мадриду.

*Војислав Марковић (лево) и Вилим Харангозо,
рејизенштавци, ђрваци државе, учесници
шампионата Европе и света*

Војислав је радио као тренер у Атини, а касније се бавио адвокатуром. Живео у Београду, а иза себе је оставио ћерке Сању и Зорану. Умро је 2005. године.

Једини мушки потомак породице Марковић Рудник је Владимира син Петар за кога имамо сазнања да живи у Москви у Русији⁶.

Овим скромним прилогом желела сам да подсетим на једну аранђеловачку породицу, која је оставила траг у нашој породици и нашем граду.

Приредила Жаклина Милановић

⁶ М. Марковић Лаф, „Порекло и родослов фамилије Марковић на Руднику“, Горњи Мила-новац, 2005. Д. Бојић, „Српске избеглице у Првом светском рату (1914-1921)“, Завод за уџбенике, 2007. Фотографија преузета са интернет стр.: <http://www.sportskisavezsubotice.org/index/page/id/88/lg/sr>

Необјављене песме и приче чланова и пријатеља Удружења

Штедња

Кад погледа деда Заре како брзо иду паре,
Тада реши он да штеди, али то му мало вреди.
За струју се мора дати, јер новости жели знати,
Он пред ТВ мора сести да погледа нове вести.

На дувану штедње нема, јер без њега много дрема,
И кафанче му је мета за партију табланета.
Сав натмурен сада седи, како да их распореди
Пензија је јуче била, већ се скоро потрошила.

И за воду мора исто, јер све треба бити чисто
За унуке чоколада, баба Ради -та- помада.
Сетио се деда Заре где не треба дати паре
Шта ће Ради -та- помада, од ње неће бити млада.

Паре штеди баба Рада још од кад је била млада,
Да хаљина добро стоји, научила да је скроји.
После села за машину и сашила блузу фину.
Још када је била дете, научила и да плете.

Испод једне беле брезе, почела је и да везе,
Са хеклицом, сада стара, исхеклала много пара.
Да на пијац касно иде, то комшије све је виде,
Падну цене, шала није, тада купи јефтиније.

Сад је Заре много једи, за помаду на њој штеди,
Када баба паре скупи, иде сама да је купи.

Љиљана Б. Бошковић

Породица

Породица је нешто
што се чува и воли,
у породици су они
који су ти идоли.

Они те никад
изневерити неће
и у животу донеће ти
пуно среће.

Бата, сека, брижна мама
или храбри тата,
сви ће ти они
отворити златна врата

Свако од њих
део мог срца има,
и по део моје среће
дађу свима њима.

*Невена Маровић, 8. разред
ОШ „Милош Обреновић“, Аранђеловац*

*Невенина песма је објављена ове године у Зборнику књижевног стваралаштва младих Србије и дијаспоре коју је приредио Бранислав Голић. Иако је већ штампана, заслужује да буде прочитана и на локалном нивоу.

СЕЋАЊА

Аранђеловац минулог века

Врбичка школа изнад цркве педесетих година. Било нас је мало ћака. Ваљда су то била деца рођена у рату. Два одељења и две учитељице - Јела Марић и Мила Вуловић. Обе су живеле у становима у школи јер је школа тако пројектована. Тих педесетих година била је велика оскудица у свему, а посебно у храни.

Учитељица Јела Марић је била особа од ауторитета и обезбедила је школи храну, која се тада звала Труманова помоћ. У школи је била инсталirана кухиња где су нам теткице издашно давале велике комад качкаваља, пржена јаја и млеко у праху које су оне стручно спремале. Велики одмор је за нас ћаке био светковина и радост.

А онда пређосмо у осмогодишњу школу која је била смештена у Гимназији. Био је то весео сусрет ћака из града и оних који су се називали сеоским. Сестра Биса је успешно спремала слетове у Соколани где смо сваког маја учествовали, а њен муж, Јосип Грушовник, предавао нам је немачки језик, јер је дошао из Словеније у Шумадију. Имали су ћерку Верицу.

Млађи ћаци су ишли после подне, а пре подне старији. Једном приликом, старији никако да ослободе клупе. У једној је седео Живан Сарамандић и причао другарима који су га окружили: "Болье је бити певач него глумац. Ето, у Холивуду, једном глумцу када је умро пронашли су кило шминке у stomaku".

Ми, млађе генерације, помно смо га слушали. Знао је да се попне на неко дрво у Парку и запева громким гласом. Његова мама, незаборавна тетка Живка, била је разводница у биоскопу. Висока, лепа жена, имала је кике које су биле омотане око главе. Красила ју је и њена доброта. Пустала је и нас, децу која нису имала паре да плате улазницу, да гледамо негде из прикрајка.

Испод Врбичке цркве становала је и наша школска другарица Вера Радовић (удата Минић) са сестрама, братом и родитељима. Много касније, постала је веома важна особа спортског клуба "Партизан" у Београду. Као доктор стоматолог, прегледала је све

спортисте и давала зелено светло за бављење спортом, јер су зуби спортиста одувек били веома значајан здравствени сегмент за даљи опстанак у клубу.

У то време, било је много лепог света, а посебно девојака. Данка Извонар становала је на дну града, званом Циганмала. Вана Михалачки, Милева Јелић, сајџијина ћерка... као и млађе Тања Бошковић и Добрила Билька Илић које ће касније постати позоришни и филмски радници - популарни и признати.

Сећам и се једног случајног сусрета. Празно седиште у аутобусу за Београд, а на другом седи млађи момак. Расприча се.

- Био сам у посети колегиници са Академије, Тањи Бошковић. Њен отац је директор Гимназије. Вероватно га знate, рече. Колегинице на Академији имају велики напор не само у учењу него морају да раде и тешке физичке вежбе - објашњавао је он.

- Јесте ли и ви колега? Па реците ваше име. Можда ћете бити једнога дана славни.

- Зовем се Мики Манојловић, одговори он.

Остatak пута до Београда, настависмо у пријатном разговору.

А Билька Илић... једна дивна особа.

Једне вечери у Скадарлији, на вратима је стајала луксузно обућена дама у гардероби из доба наших династија минулих векова. Нисам је препознала, али она се мени јави.

- Јесте ли ви из Аранђеловца, упита ме.

Пријох ближе и викух из свег гласа, - Билька, ти си! Како сјајно изгледаш! Много ми је драго да те видим!

Знала сам јој и мајку и брата. Сећам се и њене куће, где је живела, у улици Војводе Степе, испод абације Ристића и некадашње књижаре «Нолит».

Почетком деведесетих година прошлог века, код мене у кући на Врачару, испод Храма Светог Саве, снимали су серију "Срећни људи". У једној соби је била шминкерница у којој су се глумци спремали за снимање. Ту је била и Тања Бошковић. Упитах је да ли јој је мама Вања и даље онако лепа, јер ми је у сећању остала дивна млада жена са светлим коњским репом.

- Па ви сте из Аранђеловца, скочи Тања и изљуби ми обе руке.

- Јесте. Мама је и даље лепа. Сада живе у Херцег Новом, објасни ми Тања.

Ово је само део сећања на људе из Аранђеловца који остави-
ше нека добра дела за поколења које долази. Нека ми опросте
остали, вредни помена. О њима ћу другом приликом.

Милена Проковић

*Тања Бошковић, на почетку глумачке каријере, са родитељима:
оцем Велизаром (директором аранђеловачке Гимназије)
и мајком Вањом, професорком српског језика*

МЛАДЕ НАДЕ

Богдан Ђукановић

*Изложба младог Аранђеловчанина у Београду
узбуркала актуелна друштвена питања*

Млади Аранђеловчанин, Богдан Ђукановић, докторанд Факултета ликовних уметности приредио је крајем децембра 2020. године за све љубитеље уметности у Београду прву самосталну изложбу у Галерији Факултета ликовних уметности у Кнез Михаиловој под називом „Преображенје видљивог“. Својим инсталацијама позвао је све на дијалог и поставио суштинска питања улоге самог уметника данас, као и слободе, образовања и информација које се у овом тренутку поставља више него ikада пре.

- Размишљао сам о томе да ли уметници данас треба да стварају лепе објекте којима сви треба да се диве или је улога уметника ипак та која треба да позове на дијалог, запитаност и разговор. Морамо да нађемо начин како ћемо као појединци, али и као друштво да профилтрирамо информације којима смо преплављени, нађемо излаз и утичемо да постанемо здраво друштво које тежи лепим стварима - објашњава Ђукановић који сматра да је улога уметника данас веома важна, јер управо они примећују оно што је у друштву актуелно, а школовани су да то и представе широј јавности и помере ствари на боље.

Поред питања слободе које је, захваљујући пандемији, узбуркано на свим нивоима, на изложби се бави односом према младима и образовању уопште, као и количини информација које добијамо путем медија чији је садржај, често непромишљено написан и не говори истину. Служио се бодљикавом жицом, бетоном, цаковима цемента и новинским папиром. Занимљиво је да је дневни лист «Политика» користио као штампу која осликова ралност и свакодневицу, док је таблоиде користио за лажне вести («фејк њуз»). Новинари су за њега хроничари, а листовима новина које избели, потамни или позлати, приказује друштвена померања и догађаје.

*Богданови радови са самосналне изложбе
"Преобрађај видљивог" у Галерији ФЛУ у Београду*

- Реаговао сам на критична места из свакодневног живота, а она су својим особинама утицала на адекватни избор материјала помоћу којих сам стварао њихове симболичке конструкције. На тај начин постаје видљив мој рад, који разоткрива физичку и визуелну моћ призора, с једне стране, а с друге представља рециклирано порекло стимулативне природе сировина. Табла формирана од страница дневних новина, прерадом, показује место сакупљених негативних информација, сада рециклираних у афирмативну, чисту и позитивну енергију, док објекти на зиду актуализују мисаони процес преображaja видљивог - рекао је млади уметник.

Оливера Ерић, кустос и документариста на Факултету ликовних уметности каже да је Ђукановић на овој изложби посегао за традицијом италијанске и европске културне баштине Арте Повера која користи „сиромашне“ и лако доступне материјале које у времену и простору суочава са другим драгоценостима. Београдска уметница, Мирјана Боба Стојадиновић, истакла је важност виђења света младе генерације која сада стасава, у коју спада и Богдан што доста говори и о њиховим родитељима, као и занимљивост Ђукановићеве примене науке коју је управо изучио и како он са својим сазнањима улази у реалан свет.

Богдан Ђукановић (1996, Аранђеловац) завршио је основне и мастер студије на Факултету ликовних уметности у класи професора Мрђана Бајића и Радоша Антонијевића. У свом стваралаштву користи све материјале. Излагао је на бројним заједничким изложбама у Београду, Ријеци, Крагујевцу и Кини. Добитник је бројних награда за цртеже и скулптуру у камену.

Потиче из породице која се бави каменом, али, својевремено и новинарством. Богданов прадеда, Радојко Ђукановић, био је дописник *Политике* крајем шездесетих и почетком седамдесетих година прошлог века. На изложби је „Политика“ и најзаступљенија како би приказала свакодневицу, па је у том смислу и занимљивост на избору новине која је била и остала сведок времена.

Боравак у Си'Ану у Кини, на Богдана је оставио велики утисак јер је имао прилику да упозна ову далеку земљу, али са те дистанце, и своју домовину још више. Учесник је многих пројекта и један од оснивача Центра за студенте „ФЛУ - ЛИФТ“, који представ-

Радови Богдана Ђукановића претпостављиви су ћо минималношти којом одишу, сведеној интроверзији којом присују мајеријалу кроз које покушава да реагује на критична меса из свакодневног живота. Богдан извлачи критичне штакче савремености, реферише на оно што претпознаје као проблематично а његови радови предсављају рефлексију атмосфере друштва у ком ствара као и освештавање личне позиције и улоге у оквиру исцлог.

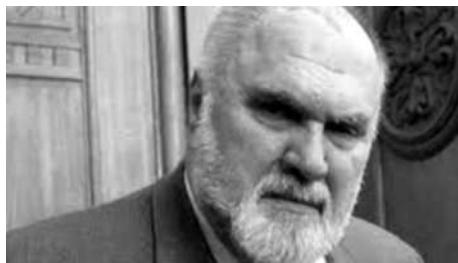
ља простор намењен за окупљање, дискусију и сарадњу између студената Универзитета уметности и Универзитета у Београду.

До почетка студија, од малих ногу тренирао је карате и био велика нада овог спорта. У овој вештини освојио је бројне медаље на државним и светским нивоима. У децембру 2013. године заузео је треће место на Светском купу за млађе у категорији јуниора до 68 килограма. Кад су почеле студије, превагнула је уметност.

Данас ради у атељеу уметника Слободана Трајковића и добитник је стипендије Еразмус+ у оквиру које треба да реализује следећи семестар у Дрездену на Факултету лепих уметности.

Весна Проковић

IN MEMORIAM

**Проф. др Ненад Љубинковић
(1940-2020)**

У недељу, 2. фебруара 2020, у вечност се преселио проф. др Ненад Љубинковић, историчар књижевности, фолклоролог, социолог културе. Рођен је 4. марта 1940. у Београду. Дипломирао је, магистрирао и докторирао на Филолошком факултету Универзитета у Београду. Научну каријеру започео је у Институту за књижевност и уметност у Београду 1966. Интересујући се за историју националне књижевности и српску традицијску културу, Ненад Љубинковић је објавио преко четири стотине студија, чланака, приказа. Објавио је књиге: *Шаљиве народне приче*, 1976; *Јуначке народне песме*, 1979; *Усмена књижевност југословенских народа* (1978, 1980, 1995); *Пјеванија будимска и лајпцишкa Симе Милутиновића Сарајлије*, 2000; *Трагања и одговори. Студије из народне књижевности и фолклора*, 2010; *Први српски устанак од историје до „народне историје“ и њене усмене митизације* (са Мирјаном Дрндарски), 2012; *Наши далеки преци* 2014; *Од Косовске битке до косовске легенде*, 2018. Приредио је већи број зборника и часописа који су према начину уређивања, заиста, равни ауторству (Косово у памћењу и стваралаштву, 1989; *Марко Краљевић историја, мит, легенда*, 1997). Од непроцењивог је значаја рад Ненада Љубинковића на приређивању и објављивању дела наших најзнатнијих научника (Т. Ђорђевића, В. Чајкановића, П. Софрића Нишевљанина, П. Поповића, Д. Ј. Поповића и свога

деде Владимира Ђоровића). Током мукотрпног приређивања за штампу обимних дела Т. Ђорђевића и В. Чајкановића, Љубинковић је заувек оштетио сопствени вид. Упркос томе, он је несмањеном жестином наставио научну каријеру.

У својим радовима систематски је проучавао сва кључна питања науке о усменој књижевности. Бавио се епским легендама од Владимира и Косаре, преко Светог Саве, војводе Момчила, Краљевића Марка, Косовског боја, хајдука и ускока, Карађорђа, па све до култа Тита и Милошевића. Вратио је у науку поетску вредност песама дугог стиха, тзв. бугаршица, прецизно је датовао Ерлангенски рукопис и вратио је из „мртвих“ Пјеванију Симе Милутиновића. Осветлио је на други начин Српску револуцију с почетка 19. века, уврстио је Старца Милију у песнике српске књижевности, а не у Вукове певаче, и у њему је исписао чудну, али аутентичну властиту биографију. Имао је много разумевања и саосећања за несхваћеног, разочараног, ћудљивог и пргавог песника. Таква је аура пратила и Љубинковића. Оштрим, али духовитим критикама створио је зазор међу етнолозима и фолклористима. Сматран је полемички расположеним критичарем. Тај став је трајао готово до тренутка када је виђен „у одласку“, а онда је некако од непожељног постао пожељан, хваљен и награђиван. Само спомињем да је био добитник Вукове награде и да је уживао дожivotну пензију за врхунски допринос националној култури.

Педагошким радом бавио се од 1971, па све до пензионисања. Предавао је на Педагошкој академији, у Вишој ПТТ школи, на Факултету музичке уметности Универзитета у Београду, на Академији уметности „Браћа Карић“. Држао је курсеве и на Филозофском факултету у Новом Саду и на Музичкој академији на Цетињу. У облику скрипата објавио је уџбенике: *Увод у литерарно образовање* (1972), *Култура усменог и писменог изражавања* (1974), *Култура и стваралаштво III* (1977, 1980, 1985), *Социологија културе и уметности* (1999, 2002, 2005), *Методологија научног рада* (2001), *Иницијални мотиви светске литературе велика дела светске књижевности* (2006).

Био је покретач и угледни прегалац у делатностима значајних удружења и институција. Оснивач је Друштва за неговање и проучавање српског и балканског фолклора „Карафић“, члан је Удружења књижевника, Удружења фолклориста Србије, Српског митолошког друштва, Удружења за чување и неговање српске музичке традиције „Корени“, Задужбинског друштва „Први српски устанак“. Био је председник Жирија за доделу награде „Миле Недељковић“ за најбољу фолклористичку књигу коју додељује Удружење грађана „Баштина и будућност - Аранђеловац 1859“. Био је сарадник Музеја Вука и Доситеја, Педагошког музеја, Вукове задужбине и Матице српске.

Земни остаци Ненада Љубинковића почивају на Новом гробљу у Београду, у породичној гробници његовог деде-ујака, Јована Скерлића.

Бранко Златковић

IN MEMORIAM

**Никола Перишић Кокан
(1970-2020)**

Никола Перишић Кокан (14.1.1970-12.4.2020) је други Аранђеловчанин који је преминуо од последица Корона вируса. Заувек нас је напустио у недељу, 12. априла. Лечен је на Инфективној клиници у Београду. Перишић је оставио велики траг у локалним телевизијама у којима је радио РТВ „Шумадија“ и РТВ „Сунце“, као шеф технике, графички дизајнер и монтажер, али и у свим фирмама у којима је био запослен, као и у сопственом бизнису. У сваком послу је био посвећен. Звонког осмеха и ведрог духа, увек спреман на шалу, пленио је позитивном енергијом.

Дао је велики друштвени допринос и кроз Удружење грађана „Баштина и будућност - Аранђеловац 1859“ чиме је родни град приближио и у најудаљенија места широм света.

За велики број грађана подбукуљског града, биће упамћен као одличан познавалац компјутерских програма, графичког дизајна, програмирања, ИТ менаџмента и информационих технологија уопште, али и као изузетно добар човек.

Иза себе је оставио супругу и ћерку.

Весна Проковић

IN MEMORIAM

**Милорад Матијашевић - Миле
(1953 - 2020)**

Милорад Миле Матијашевић рођен је 1953. године. Члан је Удружења грађана «Баштина и будућност - Аранђеловац 1859» од његовог оснивања. Родио се у Орашцу, живео у Аранђеловцу.

По завршетку школовања се запослио у војној фабрици у Крагујевцу. Када се оженио и основао породицу, прешао је да ради у фабрику «Шамот» у Аранђеловцу. Године 1991. оснива фирму «Јелен Комерц» коју је успешно водио 25 година и из ње отишао у пензију.

Преминуо је 28. јула 2020. године у 67- ој години живота, после краће болести.

IN MEMORIAM

**Александар Аца Милинковић
(1939 - 2020)**

Александар Аца Милинковић рођен је 1. фебруара 1939. године у Даросави. Образовање је стицао у Живковцима, Даросави, Београду, Аранђеловцу и Белановици. Школу ученика у привреди завршио је 1958. године. Средњу економску школу завршио је ванредно као стипендиста Индустриске „Електропорцелан“. Имао је разне хобије. Бавио се бициклизмом, радиоаматерством, фотографијом, планинарством и истраживачким планинарством.

У Планинарском друштву „Букуља“ биран је за председника и на овој дужности провео 12 година. Награђиван је више пута, али посебан успех постигао је у истраживачком планинарству. Осмислио је неколико планинарских стаза за рекреацију.

Написао је више запажених публикација и био је аутор бројних текстова, објављених у градским часописима. Монографије, „75 година организованог планинарења у Аранђеловцу“, објавио је 2009. године и „Планина Бкуља“ (2016). У свом раду имао је подршку супруге Верице и синова Братислава и Радослава.

Био је активан члан градских удружења која су се залагала за очување културне и историјске баштине нашег града. У том смислу, 2015. године, покренуо је Удружење „ПИК“ чији задатак је био очување природе, историје и културе на овом централном подручју Шумадије, које је на Светог Саву, 2016. године прерасло у Удружење истраживача „Трагови“.

Добитник је дводесетак награда и признања. Награду Града Аранђеловца добио је 2017. године за посебан допринос развоју планинарства и рекреативног спорта и афирмацију планине Бкуља. Преминуо је 18. септембра 2020. године.

Весна Проковић

IN MEMORIAM

**Михаило Златковић
(1994 - 2020)**

Михаило Златковић рођен је 1994. године. Завршио је Основну музичку школу „Петар Илић“ у Аранђеловцу у класи професора Младена Жица, а потом Средњу музичку школу „Јосип Славенски“ у Београду, у класи професора Ненада Кондића.

Освајао је прве и друге републичке и међународне награде. Наступао у Београду, Новом Саду, Аранђеловцу, Луцерну (Швајцарска), Москви (Русија), Милану и Напуљу (Италија), Подгорици и Бару (Црна Гора). Такође, наступао је и у оквиру књижевних промоција и других културних програма у Београду и по Србији. Имао је и телевизијске наступе (у оквиру емисија РТС-а, Студија Б, РТВ „Шумадија“).

Похађао је мајсторске курсеве код најзначајнијих гитарских педагога (Hubert Kappel, Xuefei Yang, Edin Karamazov, Roberto Fabbri, Дарко Карајић, Срђан Тошић, Алаксандар Хаџи-Ђорђевић). Диплому је стекао на Одсеку за класичну гитару на Факултету музичке уметности у Београду, у класи професорке Вере Огризовић.

Педагошко искуство, као наставник гитаре, стицао је у музичким школама „Петар Илић“ у Аранђеловцу, „Јосиф Маринковић“, „Артистикум“ и „Piccolo музички центар“ у Београду. Његови ученици су остварили одличне успехе и освојили много-бројне награде на домаћим и интернационалним такмичењима.

Заувек нас је напустио 16. новембра 2020. године. Биће упамћен по искреној и великој колегијалности, изузетном приступу у раду са ученицима, таленту и сјајном умећу на гитари, дивним наступима које нам је приредио, а пре свега по скромности, племенистости и ведром духу.

*Преузето са сајта О.М.Ш. "Петар Илић"
из Аранђеловца*

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

008

ГОДИШЊАК / Удружење грађана "Баштина и будућност -
Аранђеловац 1859"; уредник Весна Проковић. - 2001, бр.
1- . - Аранђеловац: Удружење грађана "Баштина и
будућност - Аранђеловац 1859", 2001-
(Аранђеловац: "Загорац"). - 24 см

Годишње.
ISSN 2466-4944 = Годишњак (Удружење грађана "Баштина
и будућност Аранђеловац 1859")

COBISS.SR-ID 225795852